

Siivekäs

1 * 1993

14. vsk

Sisällys:

Pääkirjoitus.....	1
JYRKI PYNNÖNEN: Pohjois-Savon talvilinnut 89/90, 90/91 ja 91/92.....	2
EELIS RISSANEN: Kevätmuutto 1992 Pohjois-Savossa.....	13
EELIS RISSANEN: Yhteismuuton- seuranta 24.4. 1993 Pohjois-Savossa..	24
EELIS RISSANEN: Viimeaikai- sia havaintoja.....	25
EELIS RISSANEN: Kootut muistelot yhdistyksen retkistä.....	26
Tiedonantoja.....	28

Kansi: TIKLI
(Piirros: Helena Rönkä)

Pohjois-Savon Lintutieteellinen Yhdistys KUIKKA

(toimii osana Kuopion Luonnonystävään yhdistystä)

c/o Kuopion Museo, Kauppakatu 23,
70100 Kuopio

Puheenjohtaja: Eelis Rissanen
Sihteeri: Heidi Hannula **Taloudenhoitaja:** Jaakko
Hakkarainen **Varapuheenjohtaja:** Harri Hölttä
Hallituksen muut jäsenet: Mika-Petri Harju, Arvi
Meklin, Helena Rönkä, Hannu Siikavirta

SIIVEKÄS

Julkaisija: Pohjois-Savon Lintutieteellinen Yhdistys
KUIKKA

Vastaava toimittaja: Raimo Pakarinen

Toimitussihteerit: Jussi Helppi, Anne-Mari
Kärkkäinen, Eelis Rissanen

Jäsenmaksut 1992: 65 mk (perhejäsen 15 mk, ei
lehteä). Maksut tilille PSP KU 6606 2... **Siivekkään**
tilaaminen ja jakelu: Jätetään PSLTY:n Kuikan
jäsenille. Lehden voi tilata myös jäsenenä liit-
tymättä. Tilaushinta 65 mk maksetaan eo. tilille. Lehti
ilmestyy kahtena numerona vuodessa.

Osoitteenmuutokset: Pekka Tenhunen,
Ilmoitushinnat: Takakansi 650 mk, 1/1 sivu 500 mk,
1/2 sivu 300 mk, 1/4 sivu 200 mk. Hinnat o at
ohjeelliset.

Ohjeita kirjoittajille: Kaikenlaista lintuihin liit-
tyvää, niin tieteellistä kuin viihteellistä aineistoa
otetaan mieluummin vastaan. Käsikirjoituksen voi
toimittaa joko selvästi kirjoitettuna (käsini tai ko-
neella) tai mieluiten tietokoneen levykkeellä. Toi-
mitus auttaa kielenhuollossa ym. muissa teknisissä
seikoissa. Myös valokuvista ja piirroksista on pulaa
(kaikenlainen kuvamateriaali kelpaa, myös väriku-
vat ja väridiat). Aineiston voi lähettää toimittajille
suoraan tai keskustella ensin suunnitelmista...

Juhlavuosi lähestyy ja havaintoja kaivataan!

Yhdistyksemme täyttää vuonna 1994 20 vuotta. Juhlavuonna on tarkoitus julkaista maakuntamme linnustoa käsittelevä kirja. Kirjan valmistelua varten on nimetty noin kymmenen henkilön toimikunta, joka on asettanut tavoitteekseen tehdä julkaisusta mahdollisimman kattavan. Vastaavaa kirjaa ei yhdistyksemme alueen linnustosta ole aiemmin julkaistu, joten tämän teoksen tietoihin turvaudutaan jatkossa esimerkiksi harvinaisten lajien suojelukysymyksissä.

Kirjaan kootaan tietoa kaikista Pohjois-Savossa tavatuista lajeista, myös yleisistä. Vuoden 1993 havainnot on tarkoitus ottaa mukaan. Vanhoja havaintoja voi lähettää viimeisimmän lajilistan mukaan (ks. Siivekäs 2/92 s. 80-83). Havaintoja voi lähettellä jo tämän vuoden aikana, mutta viimeistään ne olisi oltava yhdistyksellä tammikuun 1994 loppuun mennessä. Siihen mennessä on lähetettävä myös vuoden 1993 havainnot, mikäli haluaa ne mukaan kirjaan.

AHK-lajeista tullaan niiden hyväksymiseksi kirjaan vaatimaan asianmukaisesti täytetty AHK-kaavake. Tämä voi jostakin tuntua niuhotukselta, mutta se on ainoa keino kontrolloida havaintoja harvinaisista lajeista. AHK:n jäsenten yhteenlaskettu kokemus linnuista lähentelee 100 vuotta, joten he osaavat ottaa myös huomioon lajeja ja värimuotoja, joita havainnoija itse ei välttämättä tule ajatelleeksi. Heillä on myös käytettävissään kanavia, joista voi kysyä tietoa hankalissa tapauksissa.

Toimikunta tulee aktiivisesti keräämään puuttuvia havaintoja, joten se toivoo jäsenistön puolelta aktiivisuutta havaintojen lähettämisen muodossa jo muutenkin suurella työmäärällä kuormitetun toimikunnan työn keventämiseksi.

Tämän kirjan aikaansaamisen toivomme jokaiselle jäsenellemme olevan kunnia-asia, koska kirjan avulla saamme koko Pohjois-Savon linnuston yksiin kansiin!

Eelis Rissan

pj

Pohjois-Savon talvilinnut 89/90, 90/91 ja 91/92

JYRKI PYNNÖNEN

Tässä katsauksessa esitellään kaikki Pohjois-Savossa talvina 1989/90, 1990/91 ja 1991/92 havaitut lintulajit. Havainnot on kerätty perinteiseltä aikaväliltä (1.12.-15.3.). Mukaan ei ole otettu maalisuun alussa saapuneita selkeitä kevätmuuttajia (esim. merilokki, tikli, pulmunen). Myöskään joulukuun alkupuoliskolla kuolleen löytäneitä lintuja ei ole otettu mukaan, jos kuolinajankohta ei ole ollut selvästi osoitettavissa. Nämä havainnot esitellään faunistisessa- tai kevätmuuttokatsauksessa. Tästä eteenpäin talvilintukatsaukset tulevat käsittelemään aina yhden talven havaintoja kerrallaan.

Vähälukuisista lajeista esitellään kaikki havainnot tai talven aikana havaittujen lintujen yhteismäärä. Yleisistä lajeista luonnehditaan lyhyesti talvikannan runsautta ja sen nykytilaa. Näiden lajien esittelyn pohjana on käytetty kaikkien Pohjois-Savon talvilintulaskentojen tuloksia. Näistä lajeista on mukana myös taulukko, josta näkee helposti käsiteltävien talvien väliset vaihtelut (taulukko 1). Seuraavaan Siivekäs-lehteen on tulossa laajempi artikkeli talvilintulaskentojen tuloksista maakunnastamme. Siinä selvitetään talvilajien runsautta ja pitkäaikaismuutoksia.

AHK-lajeista mukaan on otettu vain hyväksytyt havainnot seuraavista lajeista: alliaahka, merikotka, turturikyyhky, valkoselkätikka ja vuorihemp-po. Rengastetuista linnuista ei tarvitse tehdä AHK-lomaketta.

Erikoiskiitokset havaintojaan lähettäneille ja Kalle Ruokolaiselle taulukon kasaamisesta.

Sääolot

Talvi 1989-90 oli Kuopion lentoasemalla kuukausien keskilämpötilaltaan normaali marras-tammikuussa. Helmikuu 1990 oli kuitenkin kaikkien aikojen lämpimimpiä (keski lt. $-0,1^{\circ}\text{C}$ eli $9,9$

astetta yli normaalin. Maalisuukin oli liki kaksi astetta kylmempi. Lumimäärä jäi alle normaalin, lopulta noin 40 senttiin.

Talven 1990-91 osalta poikkeava oli alkutalvi. Marraskuu 1990 oli kylmä ja joulukuu taas noin neljä astetta normaalin yläpuolella. Lopputalvi tavoitteli taas keskinkertaisuuden tunnuslukuja. Lumioloiltaan talvi oli lähes toisinto edellisestä. Lunta oli enimmillään vain reilut 40 cm.

Talventynkä 1991-92 oli kauttaaltaan noin neljästä viiteen astetta lämpimämpi kuin normaalisti. Lunta kasaantui kuitenkin leveyspiireillemme tyypillinen määrä, reippaat 60 senttimetriä.

Talvien lajimäärät

Havaittujen lajien määrä on ollut nuosussa 80-luvun alkupuoliskolta lähtien - ja nousu näyttää jatkuvan.

1989-90	69 lajia
1990-91	70 lajia
1991-92	81 lajia

Lajikohtainen esittely

Kuikka

91/92: 18.12. 1 p Ves Niinivesi (/PA) lentokyvytön lintu löytyi jäältä ja se toimitettiin hoitoon Ähtärin eläinpuistoon. Tämä on yhdeksäs talvihavainto Pohjois-Savosta. Linnuista kuusi on löydetty huonokuntoisina tai kuolleina.

Gavia sp.

90/91: 9.12. 1 p Lep Konnus (MPH).

Pikku-uikku

91/92: 6.12. ja 16.2. 1 p Lep Konnus (HR RR) (PPy JPy KSA MPH HHö). Mitä todennäköisimmin sama yksilö. Tämä on toinen talvihavis tältä Leppävirran laajalta sulaluodelta. 11.1. 1 p Sii Sulkavanniitty, löytyi maantieltä. Lintu rengastettiin ja vapauttiin Maaningan Viannankoskeen 12.1., jossa se oli vielä ainakin 16.1. (PRu MU ERi KRu HKo). 12. ja 13. talvihavainto maakunnastamme.

Silkkiiukku

91/92: 11.1. 1ad p Rau Nokisenkoski (KSi). Lintu havaittiin vain yhtenä päivänä tällä melko tarkkaan seurattulla sula-alueella.

Härkälintu

91/92: 3.1. 1 p Kuo Kallansillat (ER). Ensimmäinen talviaikainen havainto Pohjois-Savosta. Tästä lajista ei ole sisämaasta näiltä korkeuksilta aikaisempia talvihavaintoja. Lintu huomattiin ensin autosta, Kallansilltojen kakkosulalla. Se sukelletti aktiivisen näköisesti ja hävisi lopulta siltojen alle. Seuraavana aamuna linnun nähtiin ajelehtivan kuolleena siltojen alta, virran mukana, joten se oli siis todennäköisesti kuollut hetkeä aiemmin.

Merimetso

90/91: 27.1.-4.5. 1(2kv) p Vrk Pirtinvirta (AHa JKe...).
91/92: 11.1. a7 m S Rau Kiesimän kanava (V. Pakarinen/KSi). Nämä ovat 12. ja 13. talvihavainto maakunnastamme.

Kyhmyjoutsen

91/92: 26.12. alkaen helmikuun alkuun 1ad 1juv p Vrk Pirtinvirta (ER HKo KRu AMK ASi...). Tämä on ensimmäinen talvihavainto alueeltamme ja vasta neljäs kerta Pohjois-Savosta. Linnut viihtyivät Pirtinvirran pullasorsien joukossa ja olivat varsin kesyjä.

Laulujoutsen

89/90: Läpitalven Rau Tyyrinvirralla 5ad 2juv (monet). 17.2. 1juv p Iis Matkusjoki Huttulanniemi (U.Skaren). Rautalammilla jo 24.2. alkaen selvää joutsenten muuttoa (KSi EVE...).

90/91: Läpitalven Rau Tyyrinvirralla 4ad 2juv (monet). 17.2. 1juv p Son Luomajoki (U.Skaren). Maaliskuun alkupuolella jo muuttavia Rautalammilla (TJa).

91/92: Leudohkon syksyn ansiosta Vjä Korpjäärvellä havaittiin vielä joulukuun alussa noin 40 p (HHö), joka on suurin määrä mikä on ilmoitettu Pohjois-Savosta koskaan talviajalta. 6.12. 2ad 3juv m Rau Etelä-Saikari (TJa). Maaningan Ruuskalansaaresta löydettiin 8.12. nuori joutsen, joka hoidettiin kuntoon, rengastettiin ja vapautettiin Maa Viannankoskeen 20.12. Lintu talvehti menestyksellisesti, mutta kuoli kuitenkin helmikuun lopulla keuhkoissa olevan homeinfektion seurauksena (PRu...).

Läpi talven Rau Tyyrinvirta 5ad 4juv, joka on toistaiseksi suurin määrä paikan talvehtimishistoriassa. Laulujoutsenet ovat nyt oleskelleet Tyyrinvirralla menestyksellisesti jo 12 talvea, kahden nuoren joutsenen tapaturmaisesti menehtymistä (6.-7.2.84) lukuunottamatta.

Kanadanhanhi

89/90: Läpi talven Rau Tyyrinvirta 10 p. Vuoden 1989 kevätpuolella hanhien joukkoon liittyi Ruotsissa nuorena 22.7.1987 kaularengastettu lintu.

90/91: Läpi talven Rau Tyyrinvirta 15 p. Maaliskuun alussa lintuja nähtiin paikalla tosin enää 12 p (ER Jri).
91/92: Rau Tyyrinvirralla tammikuun alkuun 12 p, mutta 23.2. enää 9 p. Paikalle istutettiin kuusi nuorta kanadanhanhea heinäkuussa 1981, joista yksi oleskelee edelleen samalla paikalla, joka on siten 12kv ikäinen. Hanhet ovat siis oleskelleet nyt 11 talvea tällä sulaluodeella. Missään muualla maakunnassamme ei ole tällä havaittu kanadanhanhia.

Tavi

89/90: 7.12. 1 ♀ p Rau Liimattala Hetteinen (KSi).
90/91: 31.12.-25.3. 1 ♂ p Rau Tyyrinvirta (KSi).
91/92: 6.12. 1 ♂ p (siipirikko) Iis Pitkäkoski (U.Skaren).

Sinisorsa

89/90: Havaittiin seitsemällä sulalla. Läpi talven seuraavilla paikoilla: Vrk Pirtinvirta 15 p (ER Jri MU...), Suo Kruununsilta enimmillään 23.12. 48 p (JPy PPy...) ja Rau Tyyrinvirta enimmillään 29.12. 13 p (JPy KSA...), jossa maaliskuun alkupuolella jo ilmeisiä ensimmäisiä muuttajia (KSi). Muualla nähtiin vain Maa Viannankoskella 6.12. 2 ♂ p (ER Jri MU) ja 25.2. 1 p (MU), 9.12. 1 p Rau Nokisenkoski (MU ER Jri), 3.1. 1 ♂ p Kaa Kortteinen (PRä), 5.1. 2 ♂ p Kar Savikoski (PPy) sekä 17.2. 1 ♀ p Iis Pitkäkoski, hieman siipivallinen (U.Skaren).
90/91: Havaittiin seitsemässä paikassa. Läpi talven havainnot: Vrk Pirtinvirta 25 p (Hko...), Suo Kruununsilta parhaimmillaan 9.2. 35 ♂ 25 ♀ p (JPy KSA KRu) ja Rau Tyyrinvirta parhaimmillaan 9.2. 6 ♂ 5 ♀ p (JPy KSA KRu). Muut paikat: 6.1. asti 1 ♀ p (siipirikko) Nil Eitikanpuro (HHö), 1.12. ja 9.2. 1 ♂ p Rau Nokisenkoski (JPy KSA KRu), 15.12. 1 ♀ p Kuo Jynkkä Myllypuro (A.Siivonen) ja 27.1.-8.3. 2 ♂ 1 ♀ p Kaa Humalvirta - Meltusvirta - Kuivalaisvirta (JTo).

91/92: Suurten järvien myöhäinen jäätyminen viivytti joidenkin muuttoa. 4.12. 1 ♂ 1 ♀ p Kuo Valkeisenlampi (JPy), 5.12. 1 ♀ p Kuo Kuopionlahti (JPy), 6.12. 1 ♂ 1 ♀ p Rau Tyyrinvirta (JPy PPy KSA), 22.12. 1 ♂ p Son Paasokoski (U.Skaren), 23.12. 1 ♂ p Ter Äyskoski (PPy). Kuopiossa tehtiin historiaa, sillä ensimmäistä kertaa sinisorsa jäi talvehtimaan keskusta Maljapurole. Paikalla havaittiin jouluaattoon asti 2 ♂ 2 ♀ p, jonka jälkeen yksi naaras ainakin helmikuulle (Mervi Pynnönen PPy JPy). Linnut havaittiin aina Minna Canthinpuiston ja

Maljalahden välisellä puro-osuudella. Läpi talven seuraavasti: Vrk Pirtinvirta 22 p, Suo Kruununsilta 32♂ 14 ♀ p, Kaa Sivinvirta Säynevirta 3 p (T.Räsänen/JTo). Lisäksi havaittiin tammi-helmikuussa: 9.-12.1. 1 ♀ p Maa Viannankoski (JRI...), 15.2. 1♂ p (siipirikko) Kuo Riistavesi Lintujärvet (PPy) ja 16.2. 1 ♀ p Rau Tyyrinvirta (monet).

Allihaahka

91/92: Ennätysellinen talviesiintyminen: 8.1. 1 ♀ p Rau Kerkonkoski. Lintu löytyi navetan vintiltä elävänä. Edellisenä yönä alueella oli kova lumimyrsky. Rengastettiin ja vapautettiin Tyyrinvirtaan, jossa sitä ei tosin myöhemmin enää havaittu. Havainto on todella erikoinen ja lisäksi kyseessä on Suomen ensimmäinen allihaahkan rengastus (Erkki Markkanen/KSi). Lisäksi havaittiin 12.1. 1(2kv) p Ter Äyskoski (MU ER KRU KSa), 12.-17.1. 1 ♀ ad p Rau Nokisenkoski (HHa TJa KSi...) sekä 16.-23.2. 1 ♀ p Lep Konnus (MPH HHö KSa PPy JPy...). Nämä selvästi lisääntymässä olevat talvihavainnot ovat ilmeisesti Jäämereltä etelään pyrkiviä, myöhäisiä "syysmuuttajia". Havainnoilla täytyy olla yhteys sekä Itämeren, että Pohjois-Norjan talvehtivien allihaahkamäärien kasvuun.

Alli

91/92: 1.12. 3 p, 3.12. 1 p Rau Tyyrinvirta (KSi), 8.12. 1♂ 2 ♀ p Lep Sorsakoski Välimeri (HKO). 12. ja 13. talvihavainto Pohjois-Savosta. Lisäksi erikoiseen aikaan 6.3. 1♂ 1 ♀ p Rau Tyyrinvirta (KSi), joka saattaa liittyä erikoisaikaiseen kevätmuuttoon.

Mustalintu

91/92: 11.12. alkaen 1 ♀ p läpi talven Rau Säynätsalmi (KSi TJa...). Uhkarohkea talvehtiminen onnistui lopulta hyvin tässä kovimpina talvina kokonaan jäätyvässä sulassa. Lintu jatkoi talvehtimistään 3.5. asti. Säynätsalmella oli 1. ja 3.5. muuttomatkalta saapuneita mustalintuja, mutta tämä yksilö pysytteli silti omissa oloissaan (TJa). Pohjois-Savosta tunnetaan 11 aikaisempaa talvihavaintoa, jotka kaikki ovat joulukuulta. Tämä on siten ensimmäinen mustalintu joka on talvehtinut maakunnassamme.

Pilkksiipi

90/91: 2.12. 1 p Rau Tyyrinvirta (KSi).

Telkkä

89/90: 6.12.-25.2. 2 ♀ p Maa Viannankoski (ER JRI MU...) sekä 9.12. 1♂ 1 ♀ p, 12.1. 1 ♀ p ja 6.2. 1♂ p Vrk Pirtinvirta (ALi). Rautalammilla havaittiin muuttaneita lintuja 7.3. alkaen.

90/91: Vrk Pirtinvirralla läpi talven 1 ♀ ad p (monet). 91/92: Havaittiin neljällä paikalla seuraavasti: 26.12. alkaen ainakin helmikuun lopulle 1 ♀ p Lep Konnus

(monet), 28.12. 1 ♀ p ja 16.2. 1♂ p Vrk Kosulanvirta (kyseessä on kuitenkin ilm. sama yksilö, edellisen kesän poikanen, joka on talven aikana paljastunut koiraksi) (KRU HKo ER AMK...), 26.12. alkaen 1 ♀ p läpi talven Vrk Pirtinvirta (monet) ja 4.1. 1 p Kuo Puutossalmi, lossisulalla (ilmeisesti jatkoi matkaa, koska lintua ei enää myöhemmin löytynyt)(HHa).

Tukkakoskelo

90/91: 1.12. 1 ♀ p Rau Tyyrinvirta (PPy KRU) sekä 1.1. alkaen 1 ♀ p läpi talven Vrk Pirtinvirta (HKO...). Kyseessä on vasta 8. ja 9. talvihavainto maakunnastamme.

Isokoskelo

89/90: Rau Tyyrinvirralla 1♂ 4 ♀ p läpi talven (monet), joka on samalla suurin läpi talven samalla sulalla oleskelneiden määrä. 6.1. 1♂ p Kiu Ryttykoski (AY). Rautalamin Tyyrinvirralla 8.3. alkaen jo muuttavia lintuja. 90/91: Rau Tyyrinvirralla 1.12. 1 ♀ p (AHa JKe KSi) ja 1.1. alkaen 1♂ p ainakin 9.2. asti (KRU AKe JKe). 1.1. alkaen 1 ♀ p läpi talven Vrk Pirtinvirta (HKO...), 2.2. 1♂ p Vrk Ämmäkoski (HKO) ja 9.2. 1 ♀ p Rau Nokisenkoski (JPY KSa KRU).

91/92: 5.12. alkaen 1♂ p ainakin helmikuun lopulle Vrk Pirtinvirta (monet), 6.12. alkaen ainakin tammikuun puoliväliin 1♂ p Rau Tyyrinvirta (monet), 26.12. 1 p Lep Konnus (PPy). Laji on tavattu 84/85 alkaen joka talvi Rautalamin Tyyrinvirralla.

Merikotka

90/91: 1.12. 1 ad SW klo 15.02 Rau Tyyrinvirta (JRI MPH ER MU).

91/92: 6.12. 1 ad WSW klo 11.30 Suo Kokinranta (JPY KSa PPy). Kyseiset havainnot ovat maakuntamme kuudes ja seitsemäs talviaikainen sekä toinen ja kolmas ei-ammuttu talviaikainen. Talvihavainnoista neljä koskee vuosina 1899-1939 ammuttuja lintuja, mutta viimeaikaiset (1982, 1990, 1991) aikavälillä 1.12.-1.1. nähdyt ovat sensijaan kaikki olleet suuntaan SW-WSW lentäviä, muuttavan oloisia lintuja.

Kanahaukka

89/90: Talven aikana havaittiin yhteensä 18 yksilöä: Rau 5, Kaa 2, Nil 2, Suo 2, Maa 2, Kuo 1, Sii 1, Pie 1, Vjä 1, Lep 1.

90/91: Yhteensä 20 yks.: Sii 4, Kuo 4, Nil 3, Rau 2, Kaa 2, Vrk 1, Pie 1, Son 1, Lap 1, Maa 1.

91/92: Yhteensä 14 yks.: Pie 2, Kuo 2, Nil 2, Sii 2, Rvr 1, Kiu 1, Vrk 1, Maa 1, Rau 1, Kaa 1.

Varpushaukka

89/90: Talven aikana havaittiin kuusi eri lintua: Rau 4, Kuo 1, Vrk 1.

90/91: Yhteensä 16 eri lintua talven aikana: Kuo 6, Rau 3, Sii 2, Nil 2, Vjä 1, Maa 1, Suo 1, Näistä linnuista

Taulukko 1. Runsaimpien lajien esiintyminen yksilöä/10km talvilintulaskenneissa Pohjois-Savossa talvina 1989/90, 1990/91 ja 1991/92. S=syyslaskenta, J=joululaskenta ja K=kevtlaskenta.

Laji	1989/90			1990/91			1991/92		
	S	J	K	S	J	K	S	J	K
pyy	1,8	1,3	1,3	1,0	0,6	0,9	1,3	0,5	0,4
teeri	3,7	4,9	1,9	2,5	7,0	2,5	0,6	1,0	1,0
metso	0,4	0,0	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1
kesykyyhky	9,1	3,9	0,7	3,9	5,2	10,8	3,2	2,7	2,2
palokärki	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,5	0,1	0,3
käpytikka	4,8	3,6	4,3	2,1	1,4	1,5	2,3	3,0	1,9
tilhi	83,2	69,2	4,5	3,0	0,0	0,0	140,8	2,4	0,6
koskikara	0,8	1,3	0,4	0,4	0,6	0,9	0,5	0,9	0,9
räkättirastas	61,3	8,4	0,4	0,5	0,0	0,0	2,1	0,1	0,0
hippiäinen	7,9	6,3	3,1	8,9	7,3	2,6	3,4	1,8	1,6
pyrstötiainen	1,4	1,1	0,0	1,1	0,6	0,7	4,0	1,8	1,6
hömötiainen	24,9	21,4	18,7	22,4	20,2	23,2	22,2	18,5	18,4
töyhtötiainen	1,6	1,9	1,9	2,8	2,8	3,0	2,2	2,4	2,3
kuusitiainen	1,0	1,5	0,8	0,8	1,4	1,4	1,1	1,1	1,0
sinitäinen	4,3	4,5	5,8	3,4	6,0	8,7	4,7	8,7	9,3
talitiainen	52,6	45,5	39,1	52,4	47,8	56,3	52,3	45,1	51,3
puukiipijä	1,6	0,5	1,3	0,9	0,8	1,5	1,7	0,8	0,9
närhi	4,1	2,0	2,5	4,7	2,4	3,4	3,7	1,8	1,9
harakka	28,0	24,0	24,9	28,3	30,0	29,5	27,8	25,3	28,2
varis	19,9	20,2	11,9	20,8	18,2	18,1	19,7	11,6	19,5
korppi	0,6	0,6	0,8	0,5	0,2	1,1	0,7	0,5	0,4
varpunen	46,1	55,1	54,0	50,6	40,5	70,2	34,9	35,0	50,2
viherpeippo	8,3	12,3	18,0	14,5	9,3	17,4	10,0	11,0	18,3
vihervarpunen	19,7	1,5	3,5	1,1	0,2	0,0	5,3	1,0	0,9
urpiainen	89,2	25,5	34,3	26,5	12,2	8,4	76,1	36,0	57,2
käpylinnut	44,0	29,6	28,7	13,6	3,3	1,8	0,5	0,2	1,2
taviokuurna	3,3	3,4	0,2	0,8	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
punatulku	17,7	17,0	11,3	8,5	6,5	8,4	14,1	13,6	7,8
keltasirkku	32,1	51,3	35,0	65,1	64,8	58,7	37,3	79,1	48,6

kolme törmäsi autoon ja yksi ikkunaan - huonoin seurauksin - eri puolilla maakuntaa 18.1.-10.3. välisenä aikana (mus).

91/92: Yhteensä 7 yks.: Rau 2, Kuo 2, Kiu 1, Maa 1, Lap 1.

Kotka

91/92: Lajista tehtiin neljä havaintoa: 20.12. Jua Akonpohja, 8.2. Kaa Luikonniemi, noin 20.2. Kaa Rasimäen kaatopaikka ja 27.2. Kaa kk. Kahdesti lintu määritettiin nuoreksi. Havainnot koskevat ilmeisesti samaa yksilöä (JTo PRä V.Hakkarainen).

Tuulihaukka

91/92: 22.12.-1.1. 1p Rau Pakarila Vanhatalo (/KSi...). Kyseessä on kahdeksas talvihavainto maakunnastamme. Edellinen on joulukuulta 1984 Sonkajärveltä.

Ampuhaukka

89/90: Rautalammilla havaittiin kolme lintua, jotka saattavat olla etelämpää muuttaneita: 23.2. 1♂ m Lotakonsuu (KSi), 3.3. 1♂ m Äijävesi (EVe) ja 5.3. 1♂ p Rau keskusta (K.Vesterinen/KSi).

90/91: 7.12. 1♀ p Rau Rastunsuo (KSi EVe).

91/92: 4.12. 1♂ p, 10.3. 1♂ p Rau Rastunsuo (KSi).

Pyy

Talvilintulaskentojen perusteella pyykannoissa ei ole tapahtunut dramaattisia muutoksia, mutta pyitä on nykyään kuitenkin selvästi vähemmän kuin 1960-luvulla ja 1970-luvun alussa.

Riekkö

89/90: Havaintoja ilmoitettiin vain Ylä-Savosta (Kiu, Pic) ja Rautalammilta, yhteensä paristakymmenestä linnusta (KRt THä TJä PPY).

90/91: Havaintoja ilmoitettiin vain Vjä, Kiu ja Rau (THä AHa JKe EVe, /HHö).

91/92: Rvr 1 (PPy KSa). Kaa 1(H.Räsänen/JTo).

Teeri

Kannassa ei ole tapahtunut suuria muutoksia, mutta teeriä on kuitenkin selvästi vähemmän kuin esim. 1960-luvulla. Rautalammin Rastunsuolta voisi mainita varsin suuren lukeman 3.3.90 68♂ 126♀ p (KSi).

Metso

89/90: Yhteensä 8 yksilöä: Rau 5, Nil 1, Sii 1, Vjä 1.

90/91: Yhteensä 7 yksilöä: Pie 2, Rau 2, Kuo 1, Vjä 1.

91/92: Yhteensä 3 yksilöä: Pie 1, Rau 1, Rvr 1.

Metsomäärät ovat aivan pohjalukemissa verrattuna 1950- ja 1960-luvun talvilintulaskentatuloksiin.

Fasaani

89/90: Iis 8, Kiu 2♂, Vrk 2

90/91: Sii 10, Iis 2, Nil 2, Kiu 1♂

91/92: Sii noin 50 (kk.-Leppäkaarre-Kasurila, pääasias-
sa Siilinjokivarressa) (MU).

Jänkäkurppa

91/92: 4.3. 1 p Iis Porosuo (/KJä). Suomen toiseksi pohjoisin talvihavainto ja -tulkintatavasta riippuen - kolmas tai neljäs talviaikainen maakunnastamme, josta edelliset vuosilta 1932, 1966 sekä 1981 (Pynnönen 1991). Paikallinen maanviljelijä ilmoitti linnusta. Se oleskeli peltomaisemassa, lähteikön sulana pitämässä ojassa, jonka näkyvää osaa oli havaintopäivänä sulana noin 15m. Hangen alla oli kuitenkin sulaa lisäksi vielä jopa 150m. Lintua ei nähty paikalla myöhemmillä käyn-

Varpushaukka pulun kimpussa

tikeroilla, mutta se on silloin saattanut piileskellä hangen alla olevassa sulassa. Havainto on selkeästi tulkittavissa talvehtimiseksi.

Kalalokki

91/92: 3.12. 1(1kv) p Rau Pohjois-Konnevesi (KSi)

Harmaalokki

89/90: Rautalammita kaksi havaintoa: 24.-26.1. 1 p Tyyrinvirta (KSi M.Laitinen), 6.2. 1 p Nokisenkoski (J.Jääskeläinen/EVe).

91/92: 3.12. 1(1kv) p Rau Tyyrinvirta (KSi).

Larus sp.

89/90: Tammikuussa Pielavedellä 1p, jollain kalanviljelylaitoksella (/KSi).

Kesykyhyhky

89/90: Vrk Lehtoniemi noin 15 p (ALi...).

90/91: Kiu keskustan pulukanta on pysynyt edellisten vuosien tasolla eli noin 40 yksilön tienoilla (THä).

91/92: Uutena pulupaikkana ilmoitettiin Lep Sorsakoski, jossa huomattiin 23.2. 19 p koskivarren tehdasmiljöössä (JPY). Iis keskustassa talvehtii muutamia puluja (KJä U.Skaren). Lap kk. suurin määrä 5.2. 15 p (/HHö). 5.-14.3. 1 p Nil kk. 1 p (/HHö). Maakuntamme pulukanta on enää vain noin kolmasosa verrattuna 1980-luvun alkupuolen määriin. Syynä tähän on tietenkin maakuntamme pulukeskuksessa Kuopiossa lajin osakseen saama vaino terveysviranomaisien taholta.

Turturikyhyhky

90/91: 13.12. 1 p Kar Loukkulahti (J.Vesterinen/PA). Ensimmäinen talvihavainto Pohjois-Savosta ja samalla yksi kaikkein harvinaisimmista maakunnassamme talvella tavatuista siivekkäistä. Lintu käyttäytyi melko kesyksi ja siitä otettujen valokuvien perusteella Rariteettikomitea on varmistanut lajinmäärityksen. Monet ovat odottaneet päivää jolloin Suomessa (talvella) ainakin sata kertaa yleisempi turkinkyhyhky nähtäisiin talvella Pohjois-Savossa, mutta tuon maagisen rajan (1.12.) rikkoikin ensimmäisenä turturikyhyhky. Laji talvehtii pääasiassa trooppisissa Saharan eteläpuolella, joten kyseessä on tietenkin täysin harhaan lentänyt tai jostain syystä muuttoväestönsä menettänyt yksilö. Kirjallisuudesta löytyy maininnat kuudesta aiemmasta talviaikaisesta havainnosta maassamme, vuosilta 1940-1978 (Ojanen ym. 1983, Ojala 1986, Laine 1987). Lisäksi on yksi talvihavainto turturi/turkinkyhyhkyen risteymästä (Lehikoinen 1977). Talvella havaituista turturikyhyhkyjen näköisistä linnuista on aina syytä ottaa huomioon isoturturikyhyhkyen mahdollisuus, josta on aikaväliltä 29.11.-7.3. neljä havaintoa maastamme. Ruotsin kahdeksasta havainnosta peräti seitsemän on talvikaudelta.

Huuhkaja

89/90: Havaintoja 15.1. alkaen seuraavasti: Rau 6♂ 1♀, Kuo 1♂ 1♀, Sii 1♂, Son 1.

90/91: 7.12. 1 p Kiu (T.Saastamoinen/SJu), lintu havaittiin jänisraidon päällä, ylensyöneenä. Ääntelevistä linnuista havaintoja 22.2. alkaen: Rau 2♂ 1♀, Kaa 1♂ 1♀, Kuo 1♂, Jua 1♂, Kiu 1♂.

91/92: Rau 1, Kuo 1.

Tunturipöllö

89/90: 5.2. 1p Rau Rastunsuo (E.Sillanpää/KSi). Lintu istui tiellä ja se nähtiin yöllä auton valoissa.

91/92: 21.12. 1(1kv) p rengastettiin Rautalammin Rastunsuolla (KSi). 32. ja 33. talvihavaintomme. Edellinen on tammikuulta 1983.

Hüripöllö

89/90: 6.12. 1 p Vrk Osmajoki (ALi), 25.12. peräti 5 p Lep 23-tien varressa kunnan itäpuoliskolla (ALi), 29.12. 1 p Suo Lempyy (P.Hänninen JPY KSa), 1.1. 1 p Kuo Vehmasmäki (AHa JKe), 7.1. 1 p Suo Sydänmaa (PPy), 7.3. 1 p Pie (JKe), 11.3. 1 p Suo Koivulanmäki (AHa JKe) (julkaistu ennen virheellisesti Kuo Vehmasmäki: Siivekäs 12 (2):57), 11.3. 1 p Kiu Luupuvesi (THä). Näistä havainnoista Suonenjoen ja Kuopion lintujen olinpaikat ovat kukin toisistaan noin 5 km etäisyydellä. 90/91: 1. ja 3.12. 1 p Rau Rastunsuo (monet). Lintu rengastettiin 3.12. (KSi).

91/92: 6.12. 1 p Vrk Luttala (JPY KSa PPy), 6.-7.12. 1 p Vrk Lehtoniemi (monet).

Varpuspöllö

89/90: Havaintoja 9 yksilöstä: Rau 4, Nil 1, Pie 1, Kiu 1, Sii 1, Son 1.

90/91: 12 yksilöä havaittiin: Kuo 4, Nil 2, Vjä 1, Kiu 1, Lap 1, Pie 1, Jua 1, Rau 1.

91/92: Yhteensä 13 lintua: Rau 3, Nil 3, Vjä 3, Kuo 2, Son 1, Pie 1.

Lehtopöllö

89/90: 13.2. 1 Ä Rau Palolahti (EVe), 26.2. 1 Ä Rau Kerkonkoski (KSi) ja 2.-3.3. 1 Ä Kuo Hiidenlahti (KRu PPy).

90/91: 24.2. 1 ♀ ä Nil Ranta-Sänkimäki (JRI).

Vüripöllö

89/90: Talven aikana yhteensä 9 yksilöä: Rau 4, Kiu 2, Jua 3.

90/91: Yhteensä 7 yksilöä havaittiin: Nil 3, Kaa 2, Sii 1, Rau 1.

91/92: Yhteensä 14 lintua: Rau 9, Kaa 3, Lep 2.

Lapinpöllö

89/90: 27.2.-2.3. 2 p Kaa Miettälänmäki (PRä JTo).

90/91: 20.11.-23.12. 1 p Nil Ranta-Sänkimäki (JRI).

Kuva: Pentti Alaja

Käpytikkaa havaittiin selvästi eniten talvella 89/90

29.1. 1 p Nil Pajulahti (K.Rissanen), 30.12. 1 p Kaa Luikonniemi (JTo), tammi-helmikuu 2 p Kaa Maarianvaara (M.Räsänen/JTo) ja 7.2. 1 p Kaa Käkijärvi (JTo).

Sarvipöllö

90/91: Kaikki Rau Rastunsuolta: 8.12. 1 p, 9.3. 1 p ja 10.3. 1(3kv) p rengastettiin (KSi).

91/92: Rau Rastunsuolla rengastettiin sarvipöllöjä talven aikana peräti seitsemän eri lintua: 7.12., 10.12., 20.12., 23.12., 4.3., 5.3. ja 15.3. (KSi). Ensimmäinen havainto on kontrolli. Tämän lajin kaikki maaliskuiset havainnot saattavat koskea kevätmuuttajia.

Suopöllö

90/91: 8.1.-17.3. 1(+1kv) p Rau Rastunsuo (KSi). Lintu rengastettiin 8.1. ja kontrolloitiin kolmesti sen jälkeen.

91/92: 14.-23.12. 1 p Rau Rastunsuo (KSi). Lintu rengastettiin ja kontrolloitiin myöhemmin. Nämä ovat Pohjois-Savon toinen ja kolmas talvihavainto. Edellinen on 15.1.1911 Kuopiosta.

Helmipöllö

89/90: Talven aikana yhteensä 15 yksilöä: Nil 5, Veh 4, Sii 2, Kuo 2, Rau 1, Lep 1.

90/91: Yhteensä 6 lintua: Jua 2, Nil 1, Vjä 1, Rau 1, Sii 1.

91/92: Yhteensä 11 lintua: Lep 3, Rau 3, Kar 2, Nil 2, Sii 1.

Harmaapäätikka

90/91: 15.11.-6.12. 1 p Ves Tiitilänkylä (PA) ja noin 5.3. 1 p Vjä Honkamäki (A.Kainulainen/HHö).

91/92: Joulukuusta helmikuulle säännöllisesti lintulaudalla 1 p Nil Väätilänkylä (P.Savolainen/ER).

Palokärki

89/90: Talven aikana havaittiin 20 lintua: Rau 11, Kuo 3, Jua 1, Pie 1, Ves 1, Lep 1, Sii 1, Vrk 1.

90/91: Yhteensä 18 lintua: Rau 5, Vjä 4, Pie 2, Kaa 2, Vrk 1, Sii 1, Maa 1, Nil 1, Ves 1.

91/92: Yhteensä 14 eri lintua: Pie 2, Nil 2, Kuo 2, Ves 2, Rau 2, Kaa 1, Vjä 1, Maa 1, Sii 1.

Käpytikka

Talvella 89/90 laji oli selvästi runsaslukuisempi kuin jälkimmäisinä talvina.

Valkoselkätikka

90/91: 14.11.-22.2. 2♂ 1♀ p Kuo Melalahti (T.Kotilainen/KRu...). Peräti kolme eri lintua kävi samalla ruokintapaikalla talven aikana! Tapauksesta tarkemmin Siivekäs 12:58.

Pikkutikka

89/90: 22.12. 1 p Son Suolahti (U.Skaren), 18.1. 1♀ p Kuo Siikaniemi (JRI), 18.2. 1♂ p Kaa Niinivaara (SRä), 24.2. 1 ♀ Rau Korhola (EVe) ja 3.3. 1♂ vaeltava Kuo Puijo (AHa JKe).

90/91: 1.12. 1 p Vrk Lehtoniemi (HHö JKe), 4.12. 1 p Ves kk. (PA), 22.12. 1♂ p Kiu Hautakylä, 1.1. 1♂ p Rau Tyyrinvirta (AHa JKe) ja 10.1. 1 p Kiu kk. (THä).

91/92: 15.3. 1 p Vrk Lehtoniemi (KSA).

Pohjantikka

89/90: 14.3. 1♂ p Kiu Luupujoki (THä).

90/91: 29.12. 1♀ p Rau Etteissaari (TJa) ja 10.3. 1 p Nil Eitikka (HHö).

Tilhi

Hyvä pihlajanmarjasato houkutteli tilhet jäämään Savoon talveksi 89/90. Vastaavasti seuraava talvi 90/91 oli suurinpiirtein nollatalvi. Viimeisin talvi 91/92 eteni siten että tilhet esiintyivät erittäin runsaina syyslaskennoissa, mutta olivat jo vuodenvaihteessa selvästi vähentyneet.

Koskikara

89/90: Talven ajalta ilmoitettiin yhteensä 83 lintua (maksimimäärät / puro yhteenlaskettuna): Rau 31, Ter 22, Kiu 7, Suo 5, Lep 5, Maa 4, Nil 3, Kaa 2, Vjä 2, Vrk 2. Suurin määrä havaittiin 4.2. noin 20p Rau Tyrvärvirta (ER JRI MU).

90/91: Yhteensä 99 lintua: Ter 29, Rau 19, Kaa 21, Maa 7, Nil 7, Suo 6, Lep 3, Kiu 3, Kuo 2, Pie 1, Sii 1. Suurimmat määrät: 1.12. 15p Rau Tyrvärvirta ja 9.2. 13p Ter Äyskoski, 16p Ter Huhtajankoski (JPY KSA PPy).

91/92: Yhteensä 96 lintua. Ter 31, Rau 16, Lep 14, Iis 11, Nil 8, Suo 7, Vjä 3, Kar 2, Maa 2, Vrk 1, Rvr 1. Suurin määrä 23.12. 10 p Ter Äyskoski, 21 p Ter Huhtajankoski (JPY PPy).

Punarinta

91/92: Läpi talven Nil kk. 1 p, ainakin 4.3. asti (ER AMK) ja Iis Peltosalmi 1 p, ainakin keskitalvella vielä paikalla (KJä). Ainoastaan 1976/77 punarinta on pärjännyt yli talven Pohjois-Savossa.

Mustarastas

89/90: Toiseksi paras talvi kautta aikojen. Parempi summa on vain talvelta 1983/84, jolloin havaittiin 17 mustarastasta. Nyt löydettiin 12 lintua, jotka kaikki maakuntamme eteläpuoliskolta: 25.12. 1♂ p Nil Pieksänkoski (ER), 31.12. ja 3.1. 1♂ p Kuo Jynkkä (A.Siivonen), 31.12.-21.1. 1ad ♂ p Sii Räisälä (MU), 12.1. 1 p Vrk Lehtoniemi (ALi), 12.-20.1. 1♂ p Rau Kerkonkoski (KSi), 14.1. 1ad ♂ p, 1p Kuo Linnanpelto (MU...), joista koiras oli vielä 10.3. paikalla, 27.1. 1 p Kaa kk. (PRä), 10.-16.2. 1♂ p Rau kk (HSi), 24.2. 1 p Kaa Miettälänmäki (PRä), 11.3. 1♂ p Kuo Julkula (HR) ja maaliskuun alku 1 Å Rau Kalaja (EVe). Maaliskuun havainnot saattavat koskea jo muuttaneita lintuja.

90/91: 16.12. 1♂ p Kuo Päiväranta (AHa JKe).

91/92: 2.-6.12. 1ad ♂ p Kuo Päiväranta (ER...), joulukuun -3.3. 1♂ p Kaa Maarianvaara (R.Kärkkäinen/JTo).

Räkättirastas

89/90: Syksyn pihlajanmarjasato viivytti hieman rastaiden lähtöä. Joulukuussa havaittiin vielä isohkoja kerääntymiä, joista selvästi parhaimpina 9.12. 200 yks. Vrk Lehtoniemi (ER JRI MU) ja 17.12. 200 yks. Jua kk. (H.Högmänder). Kuun loppupuolella havaittiin jo selvästi pienempiä parvia. Tammikuussa nähtiin enää vain yksittäisiä, yhteensä noin 40 yks. Helmikuulta on viisi havaintoa. Viimeiset 3.3. 1 p Sii Pöljä (MU) ja Kaa Luikonlahdessa talvehti 1.4. saakka 1 p (JTo).

90/91: Ei havaintoja yhdestäkään linnusta!

91/92: Joulukuussa 22 lintua eri puolilla. Suurin parvi 6.12. 10 p Kuo Lehtoniemi (MU JRI). Tammikuussa enää vain kuusi lintua sekä viimeiset 17.-19.2. 1 p Kuo Hautausmaa (HHa) ja 9.3. 2 p Lep keskusta (V.Hannula/HHa).

Punakylkirastas

89/90: 25.12. 1 p Kuo Jynkkä (A.Siivonen), 31.12. 1 p Kuo keskusta (PPY) ja 11.1. 1 p Iis Nieminen (JHu). Iisalmen lintu havaittiin tilhiparven mukana ja se on ensimmäinen talvihavis maakuntamme pohjoisosista.

Tiltalti

91/92: 5.12. 1 p Kuo Väinölänniemi (JPY...). Ensimmäinen talvihavainto Pohjois-Savosta ja samalla myös ensimmäisiä koko sisämaasta. Lintu havaittiin ensin lentävänä Väinölänniemen puistikon länsireunalla. Jonkin ajan kuluttua se löytyi uimarannan harvasta ruovikosta. Siellä se oleskeli mieluiten jään päällä olevien tiividen heinätuppaiden sisällä, etsiskellen niiden lehtien alapinnoilta jotain syötäväksi kelpaavaa. Lintu ei vaikuttanut kunnoltaan mitenkään huonolta, vaikkakin se ajoittain jäällä hyppiessään pyrkikin vetämään jalkojaan höyhenyksen suojaan. Havaintoamuna pakkasta oli Kuopiossa -10 C. Syksy oli kuitenkin ollut melko lämmin ja vasta pari päivää aikaisemmin olivat tulleet ensimmäiset kovemmat pakkaskelit. Tiltaltteja jäi 1991 syksyllä viivyttämään huomattavasti normaalia enemmän maahamme. Talviaikaisia havaintoja tehtiin varmaan enemmän kuin aikaisempia oli yhteensä. Pohjoisin havaittiin Vaasassa ja sisämaan pohjoisin Kuopiossa.

Hippiäinen

Lajin talvehtiminen on onnistunut erityisen hyvin kaikkina esiteltynä talvina, verrattuna esim. kuuteen aikaisempaan talveen. Mielenkiintoinen havainto: 31.12.1989 iltohämärissä kaksi lintua peseytymässä ja "uimassa" Kuopion Maljapurolla (JPY).

Pyrstötäinen

89/90: Vain kolme parvea nähtiin talven aikana: 17.12. 2 yks. Jua kk. (H.Högmänder). 1.1. parven ääntä p Suo Sydänmaa (JPY) ja 1.2. 4 p Rau Kerkonkoski (TJa).

90/91: Ainoastaan viisi havaintoa: 1.12. 3 p Suo Vääräjärvä (JPY KRu), 1.12. a5 m Rau Rastunsuo (HHö JKe AHa), 29.12. 5 p Kaa Rauantaipale (JTo), 15.1. 7 p Kaa Rauantaipale (JTo) ja 15.2. 7 p Kaa Käkijärvi (JTo).

91/92: Kovan vaellussyksyn jäljiltä havaittiin varsin paljon talven aikana. Joulukuussa nähtiin yhteensä 187 lintua: Nil 68, Kiu 42, Suo 18, Lap 16, Lep 12, Pie 12, Rau 10, Ter 6, Rvr 3. Suurin parvi oli 17.12. 20 lintua Nil Ranta-Sänkimäki (JRI). Joulukuun linnut olivat pääasiassa paikallisia. Tammikuussa 57, helmikuussa 33 ja maaliskuun puoliväliin 24 lintua.

Hölmötäinen

Kanta vakaa ja keskimääräistä runsaampi.

Lapintäinen

89/90: 24.2. 1 p Rau Toholahti (EVe).

91/92: 1.12. 1 p Rvr Kuohusuo (JTU) ja 5.-28.12. 1 p Lep Sorsakoski (ALi...).

Töyhtötiainen

Kanta on vakaa. Talvella 90/91 hieman runsaampi.

Kuusitiainen

Kolmesta talvea jatkuneen lamakauden jälkeen kuusitiainen näytti runsastuvan todella voimakkaasti syksystä 1989 alkaen. Kuopion hautausmaalla nähtiin 1989/90 uskomattoman suuria määriä: 8.12. 50 p, 6.1. 50 p ja 25.1. 100 p (PPy). Myös Varkaudessa lajia nähtiin runsaasti joulukuun alussa 1989 (ALi).

Sinitäinen

Lajin kova yleistyminen jatkuu koko ajan. Nykyään sinitäinen on talvisin noin kymmenen kertaa yleisempi kuin kymmenisen vuotta sitten.

Talitiainen

Talvikanta keskimääräistä jonkin verran runsaampi.

Pähkinäakki

89/90: Läpi talven huhtikuulle Maa kk. 1 p (E.Heiskanen/MU) ja tammikuussa Kuo Jännevirta 1 p (T.Hautaniemi/ES).

90/91: Talven aikana yhteensä 10 yksilöä. Läpi talven Lep Suvas 1 p (M.&R.Savolainen) ja Sii Jännevirta 1 p (R.Korhonen...). Kuo Sikoniemi 25.10. alkaen ainakin 3.2. asti 1 p (/monet), Iis Kinnulankadulla 2.12.-25.3. 1 p, mutta helmikuusta alkaen 2 p (P.Kaarakainen/J.Laasanen), sekä Iis Laaksotiellä 30.11.-22.12. 1 p (J.Laasanen). Ves Vesijärvellä joulukuussa pari viikkoa 1 p (PA), Maa kk. kuukauden verran joulukuun puoliväliin 1 p (T.Juutilainen/MU) ja 24.2.-23.3. 1 p Tuu Koivulahti (P.Venäläinen...). Erikoisuutena voisi mainita sen, että Maaningan havainto on samalta ruokintapaikalta kuin edellisestäkin talvena!

91/92: 15.10.-1.5. 1 p Ves Asinkylä (/PA).

Nämä kaikki talvihavainnot ovat lintujen ruokintapaikoilta.

Puukiipijä

Esiintyi selvästi keskimääräistä runsaampana.

Lapinharakka

89/90: 2.12. 1 p Rau Rastunsuo (AHa), 1.1.-11.2. 1-2 p Rau Rastunsuo (AHa JKe KSi...) ja 13.3. 1 p Rau Virtala (EVe), joka voi mahdollisesti olla muuttanut.

90/91: 16.12. 1 p Kuo Jännevirta (AHa JKe), 6.1. 1 p Kuo Sikoniemi (AHa JKe KRu), 10.2. 2 p Rau Rastunsuo (AHa JKe) ja 13.3. 1 p Nil Jatkolankylä (JRI).

91/92: 6.12. 1 p Rau Toholampi (JPY PPy KSA) + muut 3-4 hav. 11.-17.12. 1 p Rau Etelä-Saikari (TJa), 6.1. 1 p Rau Rastunsuo, 16.2. 1 p Rau Tyyrinvirta (monet). 14.3. alkaen havaitut linnut ovat jo olleet todennäköisiä kevätmuuttajia.

Närhi

Hieman normaalia runsaampi esiintyminen kaikkina talvina.

Kuukkeli

89/90: Läpi talven 4 p Pie Pitkäkoski Heinämäki (Saksman/MU), 1.-5.1. 2 p Suo Vääräjärvä (AHa JKe...), 11.3. 1 p Kiu Pirttimäki (THä) ja 13.3. 1 p Suo Palestiina (EVe).

90/91: 7.-8.12. yht. 7 p Vie Talaskangas (VMS) ja noin 15.1. 1 p Nil Eitikansalo (K.Rautiainen/HHö).

91/92: Läpi alkutalven 2 p ainakin tammikuulle Pie Heinämäen vakiopihassa (M.Saksman) ja tammikuun alkupuolella 2-3 p Kaa Mökkönen (V.Räsänen/JTo).

Harakka

Kanta oli kaikkina talvina selvästi normaalia runsaampi.

Pähkinähakki

89/90: 22.8.-31.12. 1 p Kaa kk. (PRä JTo), noin 5.-15.1. 1 p Lap kk. (V.Niiranen/HHö) ja noin 15.-28.1. 1 p Vjä Lukkarila (/HHö).

Naakka

Havaittiin kaikkina talvina Varkaudessa, jossa talvehtii nykyään noin 500 lintua (HKO), sekä Iisalmessa, jossa joitakin kymmeniä (KJä U.Skaren).

Varis

Lajin talvikanta oli selvästi laskeva ja keskimääräisen alapuolella.

Korppi

Normaalia runsaampi talvikanta, tosin laskentojen yksilömäärät ovat varsin pienet.

Kottarainen

89/90: 9.12. 1 p Vrk Timola (AHa).

90/91: 24.12.-15.1. 1 p Rau Koipiniemi, törmäsi ikkunaan ja kuoli (/KSi).

Varpunen

Määrät selvästi pienempiä kuin keskimäärin.

Pikkuvarpunen

89/90: Varkauden Lehtoniemessä läpi talven, parhaimmillaan 6.2. 26 p (PPY...), tammi- ja helmikuussa 1 p Sii Jälä (TRä), 28.1. 1 p Nil kk. (HHö), Rautalammilla: 6.1. 1 p Toholampi, 23.2. 1 m Kattilavirta, 24.2. 3 p Korhola (EVe) ja 12.-22.3. 1 p kk. (E.Karki).

90/91: 27.11.-27.12. 1 p Sii Räisälä (MU), 1.12. 1 p Vrk Luttala (ALi), 1.12. 1 p Kuo Silmäsuon kaatopaikka (monet), läpi talven 2 p Maa Kinnulanlahti (MS), 16.12. alkaen läpi talven 1 p Kaa Miettälänmäki (PRä JTo).

läpi talven muutamia yks. Vrk Lehtoniemi (monet) ja 9.3.-1.4. 1 p Vjä kk. (HHö).

91/92: 6.12. 5 p Vrk Lehtoniemi (JPY PPy KSa), läpi talven 1 p Vjä kk. (M.Voutilainen/HHö), läpi talven 3 p Rau kk. (KSi) ja 13.2. 1 p Lap kk. (HHö).

Peippo

89/90: Yhteensä 17 lintua eri puolilla talven aikana. Erikoisimpana voisi mainita 1.1. Suo Kruununsillalla laulanut yksilö (JPY).

90/91: Vain kaksi lintua: 16.12. 1 p Sii Leppäkaarre (/MU) ja 1.1.-1.3. 1 ♀ p Maa Kinnulanlahti (MS).

91/92: Yhteensä 11 eri lintua havaittiin Kuo, Sii, Vrk, Vjä.

Järripeippo

89/90: Ainakin 19.1. asti 1 ♂ p Kuo Julkula (AHa...) ja 7.1.-25.3. 1(2kv) ♂ p Sii Räisälä (MU).

90/91: 1.12. 1 p Vrk Taipale (ALi), 6.1. 1 ♂ p Kuo Päiväranta (HHa) keltasirkku -parvessa.

91/92: 21.11.-30.1. 1 ♀ p Sii Räisälä (MU...).

Viherveippon

Lajin kanta on nykyään 5-6 kertainen, verrattuna kymmenen vuoden takaisin talviin.

Tikli

89/90: 6.1. 4 p Kuo Hautausmaa (PPY), 8.1. 2 p Kuo Likolahti (PPY) ja 11.3. 2 p Kaa Luikonlahti (JTo).

91/92: 4.12. 5 p Kuo Neulamäki (PPY JPY) ja 29.2. 1 p Vrk Lehtoniemi (HKä).

Vihervarpunen

Laji esiintyi 89/90 ja 91/92 talvina selvästi keskimääräistä runsaampana, mutta 90/91 se puuttui lähes täysin.

Vuorihemppo

91/92: 5.12.-noin 10.1. 1 ♂ p Vrk Lehtoniemi (HKä...). Lintu viihtyi yli kuukauden Lehtoniemen puhdistamoalueen rikkaruohostoissa. Tämä on vasta kolmas havainto Pohjois-Savosta ja toinen talviaikainen. Edellinen talvihavis on 31.12.1900 Kuopiosta.

Talvena 89/90 mustarastaita nähtiin toiseksi eniten kautta aikojen

Kuva: Pentti Alaja

Urpainen

Esiintyminen samanlainen kuin vihervarpusella, mutta ei yhtä vähälukuinen talvella 90/91.

Tundraurpiainen

89/90: Tammi-maaliskuussa yht. 25 exx, suurin parvi 3.3. 4 p Kuo Neulamäki (HHö).

90/91: 1.12. 1 p Rau Toholampi (AHa JKe), 22.-23.12. 2 p Kuo Melalahti (KRu ER JRI...), 2.2. 3 p Vrk Lehtoniemi (Hko ALi) ja 6.3. 1 p Kuo Melalahti (MPH).

91/92: 5.12. 5 p Vrk Kuoppakangas (ALi), 8.12. 2 p Lep Sorsakoski (Hko), 4.3. 1 p Maa Hyttälä (MSa) ja 15.3. 3 p Kuo Puijonlaakso (HHa).

Kirjosiipikäpylintu

89/90: 31.1. 2 m Rau kk. (EVe).

90/91: joulukuussa lähes päivittäin 1p Nil Ranta-Sänkimäki (JRI).

Pikkukäpylintu

Erittäin runsas 89/90, normaalia runsaampi vielä 90/91 ja lähes kateissa 91/92.

Isokäpylintu

89/90: 6. ja 29.12. 2 ♀ p Nil Eitikka (HHö) sekä 11.2. 1 ♀ k Vjä kk. (HHö).

91/92: 21.12. 4 p Vie Talaskangas (THä).

Taviokuurna

Marjasyksyn 1989 jälkeen yleinen talvella 89/90. Lähes kateissa 90/91 ja 91/92.

Punatulkku

Vähälukuinen 90/91 talvella, muuten keskimääräistä runsaampi.

Nokkavarpuksen

89/90: 6.1.-2.2. 1ad p Kuo Linnanpelto (PPy...) ja 13.3. 2 p Kuo Päivärinteentie (mus). Havainnot voivat koskea samoja lintuja.

Pulmunen

89/90: 25.2. 1 m Rau Rastunsuo (KSi)

90/91: 1.12. 1 ä p Rau Rastunsuo (ALi JPy PPy) ja 31.1. 1m NE Rau Etelä-Saikari (TJa).

Keltasirkku

Kanta on vakaa ja laji on noin viisi kertaa runsaampi kuin 1970-luvulla.

Pajusirkku

91/92: 5.-6.12. 1 p Rau Tyyrinvirta (KSi...). Hieman odotettu uusi talvilaji Pohjois-Savolle. Lähimaakunnista on vain yksi talvihavainto, Mikkelistä 1977 (Lahti 1983).

Kirjallisuus

- Lahti, T. 1983: Talvihavaintoja 1974/75-81/82. - Oriolus 4:32-45.
- Laine, R. 1987: Varsinais-Suomen harvinaiset talvilinnut 1901-1985. - Ukuli 18:20-21.
- Lehikoinen, E. 1977: Turturi- ja turkinkyhkyn risteymä Turussa. - Lintumies 12:88-90.
- Ojala, M. 1986: Tringan alueen harvinaiset talvilinnut. - Tringa 13:118-119.
- Ojanen, M. ym. 1983: Faunistinen katsaus Pohjois-Pohjanmaan Lintutieteellisen yhdistyksen ry. alueen linnustoon. - Aureola 8:37-57.
- Pynnönen, J. 1990: Pohjois-Savon talvilinnut 1800-1985/86. - Siivekäs 11:65-75.
- Pynnönen, J. 1991: Jänkäkurpan talvehtiminen Suomessa. - Lintumies 26:162-165.

Kevätmuutto 1992 Pohjois-Savossa

EELIS RISSANEN

Tähän katsaukseen on koottu havaintoja yleisimpien muuttolintujen muutosta ja muuton etenemisestä sekä muutamien vaelluslintujen liikehtimisestä Pohjois-Savossa keväällä 1992.

Havainnoijat ja havainnointikunnat sekä -aktiivisuus

Katsauksessa on mukana seuraavien henkilöiden havaintoja. Nimilyhenteinä on käytetty standardilyhenteitä. Henkilöt, joiden nimet on kursivoitu, eivät ole yhdistyksemme jäseniä. Heidän nimen perään on laitettu tekstissä mahdollisesti käytetty lyhenne.

Erkki Björk, Timo Filipoff, Juhani Haukka, Heidi Hannula, Mika-Petri Harju, Aimo Hartikainen, Pertti Hartikainen, *Paavo Hellstedt*, Antti Holopainen, Patrick Hublin, *Anneli Hujala*, Jukka Hujala, *Markku Huttunen*, Harri Hölttä, Tuomo Jalkanen, Jaakko Kettunen, *Markku Kolehmainen* (MKh), Heikki Kotilainen, Anne-Mari Kärkkäinen, Hannu Kärkkäinen, Paavo Liimatta, Antero Lindholm, Mariko Lingren, *T. Paavola*, Marko Pakarinen, *Jarmo Pirhonen*, Jyrki Pynnönen, Eelis Rissanen, Juhani Rissanen, *Pekka Roine*, Adrian Royle, *Kaisa-Maria Runko*, Pentti Runko, Kalle Ruokolainen, Helena Rönkä, Risto Rönkä, Marja Salo, Kari Saukkonen, *Mika Sievänen*, Hannu Siikavirta, *Antti Siivonen* (ASi), Kauko Sikström, *Tuomo Siponen*, Veli-Matti Sorvari, *Pekka Sovinen* (PSo), Jorma Tuomainen, Markku Ukkonen, Visa Uusipaikka, *Jukka Virtanen* (JV), *Anna-Liisa Vuottilainen* (ALV), Juha Väättäinen ja Veli-Matti Väänänen.

Muutamien henkilöiden havainnot on kerätty

Maaningan lintujärvien, Riistaveden lintujärven ja Rautalammin Tyyrinvirran havaintovihkoista.

Havaintoja saatiin seuraavien kuntien alueelta: Iisalmi, Juankoski, Kaavi, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nilsia, Rautalampi, Siilinjärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpaisjärvi ja Vehmersalmi. Kuopion Riistavesi on huomioitu erikseen.

Havainnointiaktiivisuus oli keväällä 92 hyvä, hiukan parempi kuin edellisenä keväänä.

Kevään sää ja muuton kulku

Ensimmäisen kerran päivälämpötilat kipusivat lämpimän puolelle helmikuun lopulla. Lämmintä jatkui maaliskuun alkupuolelle ja tämä houkutteli-kin ensimmäisiä tunnustelijoita Pohjois-Savoon. Kuun puolenvälin jälkeen kuitenkin kylmeni ja muutto hiipui lähes totaalisesti. Kylmä sää jatkui lähes samanlaisena aina huhtikuun puolenvälin yli, vaikka päivälämpötilat kohosivatkin muutamalla asteella huhtikuun alussa. Muutto oli verrattain laimeaa koko huhtikuun alkupuolen, vaikka kestävimmat lajit saapuivatkin suunnilleen ajallaan. Huhtikuun jälkipuoliskolla säiden lämmettyä tapahtui sitten suurin osa muutosta ja useimpien vesilintulajien ensimmäiset edustajat saapuivat vasta tällöin. Isojen lintujen ja petolintujen pääjoukot liikkuivat loppukuusta ja toukokuun alussa eli hiukan myöhemmässä kuin muutamana aikaisempaa keväänä. Toukokuu oli lämpöoloiltaan hyvin tasainen siten, että lämpötilat kipusivat loppukuuta kohden hellelukumiin. Toukokuun saapujat tulivatkin hyvin keskimääräisesti tai ennen ja yleistyivät nopeasti heti saavuttuaan.

Katsauksen rakenne

Katsaus noudattelee rakenteeltaan aikaisempien vuosien mallia. Lajinimen jälkeen on suluissa vuosilta 65-91 havaitut ensimmäinen, keskimäinen ja viimeinen saapumisaika, sekä niiden vuosien määrä, joilta havaintoja ko lajista on käytettävissä. Jokaisen lajin kohdalla on vahvennettu lajin ensimmäinen saapumispäivä luottavuuden helpottamiseksi. Kunkin lajin ensimmäisen havainnon yhteydessä ei havaintopaikkoja ole eritelty, mikäli laji on havaittu samana päivänä vähintään kolmessa eri paikassa. Mikäli havainnossa on havainnoijia ollut enemmän kuin neljä niitä ei ole erikseen lueteltu. Isojen lintujen sekä yleisimpien petolintujen muuttosumat on laskettu yhteen viiden vuorokauden jaksoilla ja ne on kuvattu pylvädiagrammeina.

Käytetyt lyhenteet

p= paikallinen

m= muuttava

k= kiertelevä

Ä= laulava

ä= muuten ääntelevä

5 m/ä3= muuttajia tai paikallisia /parvessa tai paikassa

/AMK=Maallikkohavainto/Havainnon varmistaja

Havainnot lajeittain

Vesilinnut

Kuikka *Gavia arctica* (15.4.-5.5.-13.5./25). Ensimmäiset havaittiin hiukan keskimääräistä aikaisemmin: 2.5. 1 p Ter Äyskoski (MKh) ja 3.5. 2 p Rau Säynätsalmi (TJa) sekä 2 p Maa Mustavirta (MPH, KRu, MU). Kevään yksilömäärä n. 27 yks. Kerääntymä tai huippuja ei ilmoitettu. Viimeinen muuttaja havaittiin 17.5. 1 m Vrk Lehtoniemi (MPH, HHö, ARO)

Kaakkuri *G. stellata*. Yksi havainto verrattain aikaisin 4.5. 2 p Lep Kotalahti Rakennuslampi (/HRö)

Silkkiuikku *Podiceps cristatus* (8.4.-22.4.-30.4./27). 26.4. 6 p Kuo Kallasillat (AHa) ja 27.4. 14 p Kuo Kallasillat (HHa, ER). Kerääntymä 5.5. 50 p Kuo Puutossalmi (MPH).

Härkälintu *P. griseigena* (25.4.-10.5.-18.5./15). Ensimmäiset: 8.5. 2 p Rau Säynätsalmi (TJa) ja 1 p Kuo Puutossalmi (AHa, JKe, ER) sekä 9.5. 1 ä Rau Iisvesi (TJa) ja 2 p Kuo Kuhastenlahti (JPY).

Mustakurkku-uikku *P. auritus* (26.4.-8.5.-15.5./22). Havaintoja kolmesta eri yksilöstä: 5.5. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (MU) ja 9.5. 1 p Lap Juurikkajärvi (HHö) sekä 10.5. ja 14.5. 1 p Rii Ij (MLg, JPY, RPa).

Harmaahaikara *Ardea cinerea*. Kaksi havaintoa ilmoitettiin: 30.4. 1 p Maa Lapinjärvi (JHu) ja 3.-8.5. 1 p Lep Konnuslahti (monet).

Laulujoutsen *Cygnus cygnus* (24.2.-6.4.-24.4./24). 29.2. 1 p Vrk Lehtoniemi (HKä) ja 11.3. 2 p Lep Sorsakoski (HR). Suurin kerääntymä 11.4. 31 p Lep Konnus (/HR). Rii Ij (JTU). Koko kevään havaintosumma (547 yks.) on suurimpia, mitä keväisin on milloinkaan havaittu. Lajin muuton kulku viiden vuorokauden jaksoissa on esitetty kuvassa 1.

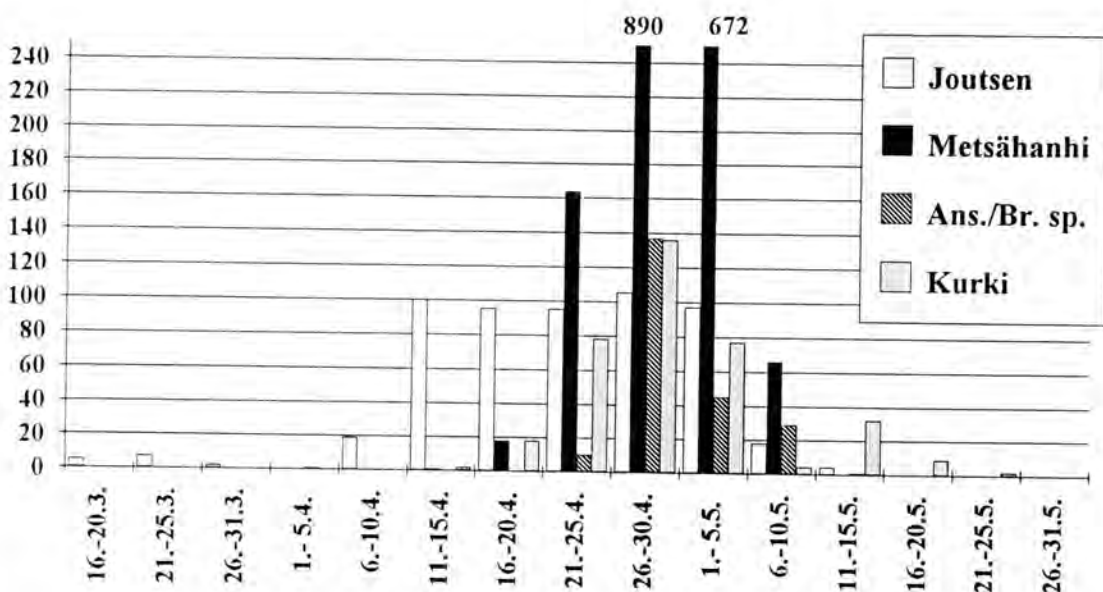
Sepelhanhi *Branta bernicla*. Yksi mielenkiintoinen havainto kesäkuulta kookkaasta parvesta 10.6. n. a1000 m Rau Rastunsuo (KSi).

Valkoposkihanhi *B. leucopsis*. Yksi luurailija tavattiin 5.-10.5. 1 p Maa Lapinjärvi (MU, VMV).

Metsähanhi *Anser fabalis* (7.4.-18.4.-30.4./26). Aikaisimmat suhteellisen aikaisin: 12.4. 1 p ja 16.4 Maa Lapinjärvi (monet). Kevään paras päivä oli 30.4., jolloin havaittiin peräti 370 p Maaningalla (monet). Jo edellisen kevään summa tuntui uskomattomalta, mutta tänä keväänä havaittiin vielä kaksinkertainen määrä (1811 yks.). Anser- hanhien summa oli 161 yksilöä ja Anser/Branta- hanhien 191 yksilöä. Näihin sisältyy mielenkiintoinen havainto 1.6. 130 m Lep Nikkilänmäki (RR). Tämän lisäksi havaittiin vielä hanhi/joutsen määrityksellä 16 yksilöä. Kuvaan 1 on koottu muuton kulku.

Tundrahanhi *A. albifrons*. Kaksi havaintoa neljästä yksilöstä ilmoitettiin: 1.5. 3 p (110:n metsähanhen mukana) Maa Patalahti (MU) ja 10.5. 1 p Maa Lapinjärvi (VMV).

Sinisorsa *Anas platyrhynchos* (19.3.-5.4.-21.4./22). Aikaisimmat: 7.4. 1 ♂ ♀ m Kuo Keskusta (VU) ja 10.4. 2 ♂ ♂ 1 ♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (JHu, P. Roine). Suurin kerääntymä: 30.4. n. 400 p Maa Pieni Lapinjärvi (JTU, ALV)

© J. Helleplä & E. Rissanen

Kuva 1. Isojen lintujen muutto viiden vuorokauden jaksoissa keväällä 1992.

Jouhisorsa *A. acuta* (25.3.-23.4.-7.5./27). Ensimmäiset keskimääräistä myöhemmin: 27.4. 1♂ ♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (VMV) ja 2♂♂ 2♀♀ p Kuo Kallansillat (HHa, ER) sekä 28.4. eri puolilla. Pienekö keräntymä 3.5. n. 40 p Maa Lapinjärvi + Keskimäinen (MPH, KRu, MU).

Haapana *Anas penelope* (13.4.-26.4.-7.5./27). Saapui suunnilleen keskimääräisesti: 27.4. 1♂ ♀ p Jua Pisanoski (JuV) ja 28.4. 3♂♂ 3♀♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (JTU, ALV). Mukavankokoinen keräntymä 3.5. n. 200 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen (MPH, KRu, MU).

Tavi *A. crecca* (11.4.-19.4.-1.5./27). Saapui edellisen tapaan ajallaan: 20.4. 1♂ ♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (JKe, ER, KRu, MU) ja 26.4. 1♂ ♀ p Kuo Kallansillat (AHa). Ilmoitetut keräntymät suurehkoja 3.5. n. 350 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen (MPH, KRu, MU) ja 130 p Maa Mustavirta (MPH, KRu, MU) sekä 4.5. yhteensä n. 1500 p vesilintua, joista suurin osa taveja Maa Lapinjärvet (VMV).

Heinätaavi *A. querquedula* (14.4.-30.4.-18.5./25). Ensimmäinen havaittiin verrattain aikaisin 19.4. 1♂ p Rii Ij (TF, VU). Seuraavat havaittiin 28.4. 1♂ ♀ p Rii Ij sekä 1♂ p Maa Pieni Lapinjärvi (JTU, ALV). Huippuna 3.5. ilmoitetut 4♂♂ 3♀♀ p Maa Lapinjärvet (MPH, KRu, MU).

Lapasorsa *A. chryseata* (14.4.-27.4.-10.5./26). 28.4. 1♂ ♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (JRI, JTU, ALV) ja 29.4. 1♂ ♀ p Rii Ij (JTU, ALV). Lajille suurehko keräntymä 5.5. 20 p Maa Patalahti (MU).

Tukkasotka *Aythya fuligula* (4.4.-26.4.-10.5./26). Aikaisimmat: 27.4. 1♂ ♀ p Rii Ij (JHu, JTU, ALV) ja 5 p Tuu Tuussalmi (ASi) sekä 28.4. 1♂ p Jua Pisanoski (JuV). Normaalikokoinen keräntymä 3.5. n. 70 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen (MPH, KRu, MU).

Punasotka *A. ferina* (13.4.-26.4.-8.5./27). Ensimmäiset: 28.4. eri puolilla ja 30.4. 2♂♂ 1♀ p Maa Lapinjärvi (JHu, JTU).

Lapasotka *A. marila*. Kaksi havaintoa keväältä: 2.5. 2 p Vrk Lehtoniemi (MPH, HKo, ARo) ja 23.5. 5♂♂ p Maa Lapinjärvi (?).

Telkkä *Bucephala clangula* (6.2.-6.4.-22.4./26). Ensimmäiset reilusti maaliskuun puolella: 20.3. 3♂♂ 2♀♀ p Rau Tyyrinvirta (JVi) ja 22.3. 1♂ ♀ p Lep Konnus (HRö, RR) ja 1♂ ♀ p Rau Säynätsalmi (TJa). Huippuna 3.5. n. 50 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen (MPH, KRu, MU).

Alli *Clangula hyemalis* (24.4.-11.5.-23.5./19). Ohessa kaikki havainnot 5.5. 1♂ p Kuo Puutossalmi (MPH),

3♂♂ p Kuo Kallansillat (AHa, JRi). 23.5. ä p Suo Iisvesi (TJa) ja 24.5. 60 m Kuo Vaajasalo (AHa). Havaintoja selvästi vähemmän kuin muutamana aikaisempana keväänä.

Mustalintu *Melanitta nigra* (18.4.-6.5.-22.5./16). Varhaisimmat niukasti huhtikuun puolella 28.4. 2 p Lep Osmajärvi (HR, RR). Seuraavat havaittiin vappuna 1.5. 6 p Rau Säynätsalmi (TJa). Kerääntymät olivat 5.5. 18 p Kuo Puutossalmi (MPH) ja 24.5. 18 m Kuo Vaajasalo (AHa), jotka olivat samalla kevään viimeiset. Yhteissumma tavanomainen 85 yksilöä.

Tukkakoskelo *Mergus serrator* (17.4.-1.5.-16.5./21). Aikaisimmat: 3.5. 1♂ p Maa Pieni-Lapinjärvi (monet) ja 2♂♂ 1♀ p Rau Nokisenkoski (TJa) sekä 5.5. 1 m Kuo Väinölänniemi (EB).

Isokoskelo *M. merganser* (6.2.-1.4.-26.4./21). Ensimmäiset: 26.3. 1♂ p Lep Konnus (HR, RR) ja 6.4. 1♂♀ p Nil Hanhisalmi (JRi).

Uivelo *M. albellus* (13.4.-28.4.-10.5./24). Kevään esiintyminen oli ennätysmäisen runsas. Ensimmäiset: 30.4. 1♂♀ p Rii Ij (JTU) ja 1.5. 13 yksilöä eri puolilla Jua, Kuo ja Rau. 3.5. havaittiin peräti 31 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen + Mustavirta (MPH, KRu, MU). Koko kevään yksilömäärä oli n. 70 yksilöä. Viimeiset havaittiin 9.5.

Petolinnut

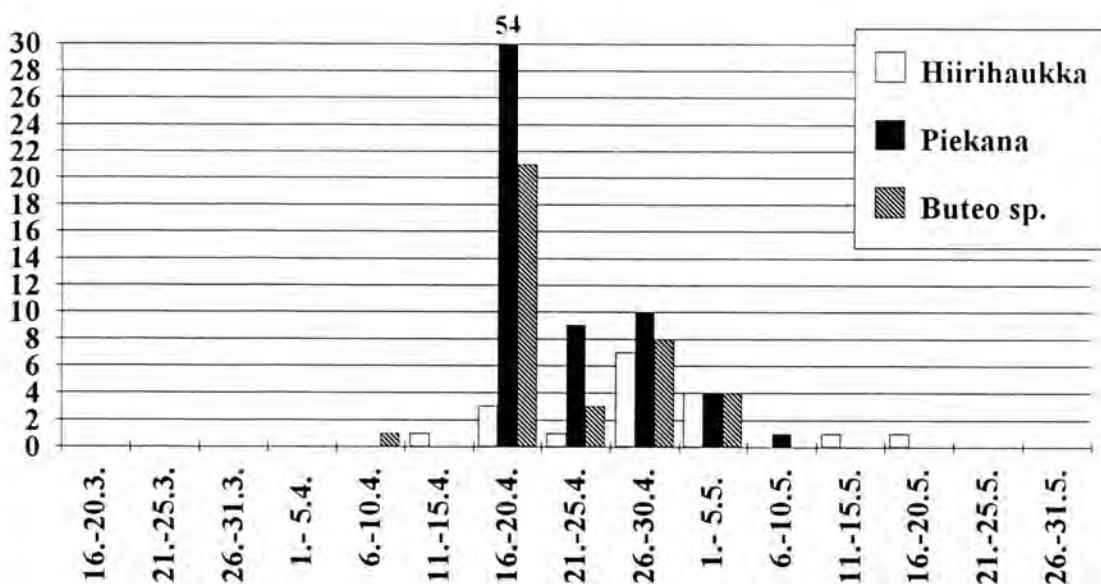
Lajilleen määrittämättömiä haukkoja havaittiin: *Buteo* sp. 37 yks, joka on summana tavanomainen, *Buteo/Pernis* 1 yks., *Accipiter* sp. 5 yks., isoja petoja 8, *Circus* sp. 1, *Falco* sp 8 ja pieniä petoja 13.

Hiirihaukka *Buteo buteo* (24.3.-12.4.-29.4./27). Ensimmäinen *Buteo* sp. havaittiin 9.4. 1 Vjä Sopenjärvi (HHö). Ensimmäiset tunnistetut hiirihaukat nähtiin keskimääräisesti: 12.4. 1 m Maa Lapinjärvi (AHa, JKe, KRu) ja 19.4. eri puolilla yht. 8 m. Muuttosumma 18 yks. on tavanomainen. Tarkempi muuton kulku näkyy kuvassa 2.

Piekana *B. lagopus* (31.3.-15.4.-29.4./27). Ensimmäiset kuten hiirihaukalla: 18.4. yht. 6 m ja 19.4. yht. 48 m eri puolilla. Jälkimmäinen on samalla koko kevään paras noteeraus päiväsummissa. Kevään summa 78 yks. (ks. kuva 2.).

Mehiläishaukka *Pernis apivorus* (3.5.-14.5.-25.5./16). Ainoastaan kaksi havaintoa: 28.5. 1 m Lep Saamainen (HHa) ja 6.6. 1 m Kuo Kuukanjärvi (HHa, AMK).

Kanahaukka *Accipiter gentilis*. Kevätkaudelta seitsemän havaintoa: 19.4. 1 m Sii kk. (MU) ja 1 m Sii Kevätön (PSo) sekä 20.4. 1 p Kuo Väinölänniemi (EB), 21.4. 1 k Lap Romonmäki (HHö), 26.4. 1 m Kuo Puijonlaakso

(HHa) ja 1 p Rii lj (monet) sekä 30.4. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (monet).

Varpushaukka *A. nisus*. Ensimmäisiä muuttavia: 5.4. 1 p Maa Mustavirta (AHa, JKe) ja 11.4. 1 m Rii lj (M. Huttunen). Kevään summa oli 60 yksilöä. Muuton kulku on kuvassa 3.

Kalasääski *Pandion haliaetus* (12.4.-21.4.-27.4./27). Kevätkaudelta havaintoja yllättävän runsaasti yhteensä 25 yksilöstä. Ensimmäiset: 19.4. 1 yks. ja 20.4. 1 yks. Ter Äyskoski (MKh). Yksilöiden jakautuminen muutto-kaudelle on esitetty kuvassa 3.

Ruskosuohaukka *Circus aeruginosus* (12.4.-30.4.-19.5./19). Ensimmäiset aikaisin: 20.-21.4. 1 m p Maa Lapinjärvi (monet). Havaintoja n. 15 yksilöstä.

Sinisuohaukka *C. cyaneus* (6.4.-16.4.-26.4./26). Ensimmäiset yllättävän myöhään: 19.4. 1 p Rii lj (TF, VU) ja 25.4. 1 p Rii lj (MPa). Kevään aikana nähtiin normaalit 21 yksilöä.

Nuolihaukka *F. subbuteo* (6.4.-6.5.-26.5./24). Kaksi havaintoa: 11.5. 1 p Kuo Karhonsaari (KSa) ja 28.5. 1 p Sii kk. (MU).

Ampuhaukka *F. columbarius* (14.2.-6.4.-30.4./25). Havaintoja aikaväliltä 22.3.-10.: 22.3. 1 p Maa La-

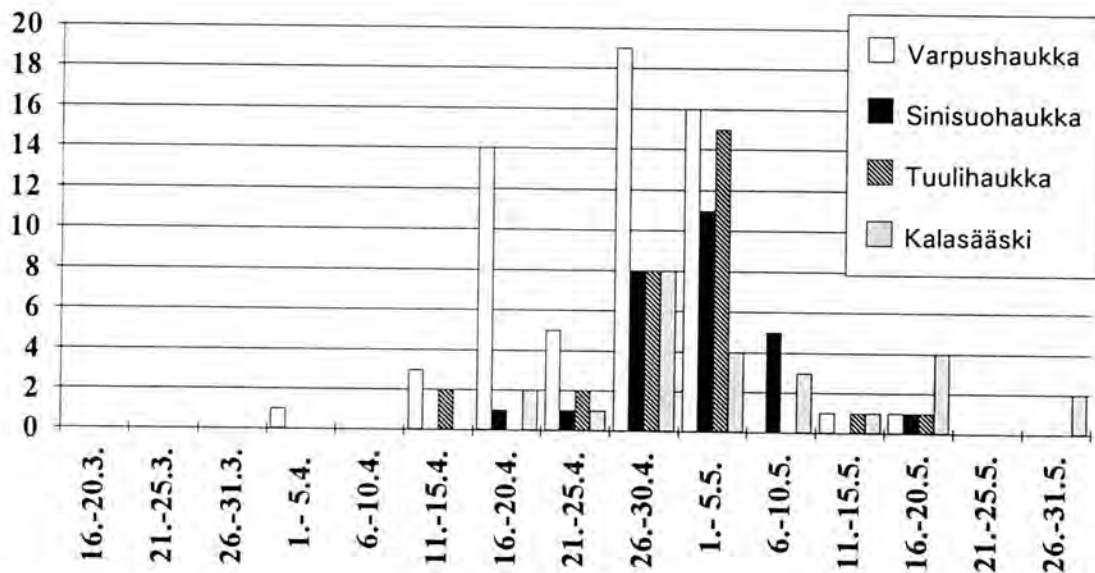
pinjärvi (ER, MU), 25.4. 1 m Rii lj (AHa, JKe), 26.4. 1 m Kuo Puijonlaakso (HHa), 29.4. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (VMV), 2.5. 1 p Rii lj (monet), 3.5. 1 p Rii lj (TF, VU), 10.5. 1 p Sii Aappola (MU) ja 1 m Nil Eitikka (HHö).

Tuulihaukka *Falco tinnunculus* (14.3.-11.4.-26.4./26). Ensimmäiset: 12.4. 1 p Maa Mustavirta (AHa, JKe) ja 1 p Rau Tyyrinvirta (JHa, HSi) sekä 25.4. 1 m Suo Koskelo (AMK, ER) ja 1 m Lep Kauppilanmäki (HR). Kevään summa 29 yksilöä on tavanomainen verrattuna viimeisimpiin keväisiin. Lajin muuton eteneminen näkyy kuvasta 3.

Rantakanat ja kurki

Kurki *Grus grus* (4.4.-16.4.-22.4./27). Ensimmäiset havaittiin huhtikuun puolenvälin jälkeen: 19.4. 1 p (TF, VU) ja 25.4. 1 p Rii lj (MPa). Muuttokauden summa ennätysmäinen 358 yksilöä. Kuvassa 1. näkyy muuton kulku, josta voi havaita muuton huipun ajoittuvan huhtikuun loppuun.

Luhtahuitti *Porzana porzana* (27.4.-13.5.-3.6./14). Kaksi havaintoa toukokuun lopulta 24.5. 4 Ä Vrk Lehtoniemi (HR, RR) ja 25.5. 1 Ä Maa Patalahti (VMV) sekä yksi havainto kesäkuulta 5.6. 1 Ä Rii lj (AHa, JKe).

Luhtakana *Rallus aquaticus*. Kaksi havaintoa: 5.-9.6. 1 Ä Kuo Savilahti (monet) ja 5.6. 1 Ä Kuo Kuhanen (EB, ER, ARo).

Ruisräikkä *Crex crex*. Ensimmäiset: 1.-2.6. 2Ä Maa Iso-Lapinjärvi (VMV). Kaiken kaikkiaan havaintoja kesäkuun alusta n. 10 yksilöstä.

Nokikana *Fulica atra* (30.3.-22.4.-18.5./24). Varhaisimmat: 12.4. 2 p Maa Mustavirta (AHa, JKe) ja 13.4. 2 p Maa Pieni-Lapinjärvi (PRu). Enimmillään 3.5. 20 p Maa Lapinjärvet + Keskimäinen (MPH, KRu, MU).

Kahlaajat

Meriharakka *Haematopus ostralegus* (21.4.-9.5.-23.5./18). Kaiken kaikkiaan neljä havaintoa viidestä yksilöstä: 2.5. 2 p Vrk Lehtoniemi (MPH, HKo, ARo), 27.-29.5. 1 p Kuo Sorsasalo (JRI), 30.5. 1 m Kuo Laivonsaari (T. Siponen) ja 6.6. 1 p Sii Musti. (HHö, KRu, MU).

Töyhtöhyppä *Vanellus vanellus* (8.3.-30.3.-10.4./27). Ensimmäinen aprillipäivänä 1.4. 1 p Vrk (TI). Seuraavat 4.4. 2 p Maa Pieni-Lapinjärvi (PRu, KMR). Huippuna 27.4. 150 p Rii Ij (JTU).

Tylli *Charadrius hiaticula*. Kaiken kaikkiaan tavanoainen esiintyminen. Nil Palonurmesta kolme havaintoa: 1.6. 1 p; 2.6. 6 p ja 4.6. 1 p (PHA). Tämän lisäksi havaittiin 5.-6.6. 2 p Sii Raasio (HHö, KRu, MU).

Pikkutylli *Charadrius dubius* (18.4.-28.4.-10.5./23). Aikaisimmat tavanomaiseen aikaan: 27.4. 1 p ja 29.4. 1 p Rii Ij (monet).

Kapustarinta *Pluvialis apricaria* (4.4.-18.4.-29.4./25). Ensimmäiset nähtiin yllättävän myöhään: 26.4. 2 m ja 27.4. 1 p Rii Ij (JTU, ALV). Suurin keräntymä 10.5. n. 300 p Maa Lapinjärvi (VMV). Viimeiset havaittiin 20.5. 11 k Vjä Jokijärvi (HHö). Kevään yhteissumma n. 800 yksilöä.

Taivaanvuohi *Gallinago gallinago* (8.4.-20.4.-29.4./27). Ensimmäiset havaittiin edellisen lajin tapaan yllättävän myöhään: 26.4. 2 p Rii Ij (JTU, ALV) ja 2 p Rau Tyyrinvirta sekä 28.4. eri puolilla. Sii Aappolaan oli 4.5. keräntynyt peräti 80 p (MU).

Jänkäkurppa *Lymnocyrtus minimus* (21.4.-6.5.-18.5./24). Seuraavassa kaikki havainnot: 2.5. 1 p Vrk Ruokojärvi (MPH, HKo, ARo), 4.5. 1 p Sii Aappola (MU) ja 25.5. 1 p Kei Hetejärvi (JTU).

Lehtokurppa *Scolopax rusticola* (5.4.-18.4.-29.4./23). 26.4. 1 yks. Kuo Vehmasmäki (AMK, ER) ja 30.4. 1 Rau Etelä-Saikari (TJA).

Kuovi *Numenius arquata* (3.4.-14.4.-24.4./27). Aikaisimmat ehättivät 12.4. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (monet) ja 1 m Sii kk (MU). Seuraava 18.4. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (P. Hellstedt). Paras keräntymä 27.4. 110 p Lap Linnansalmi (HHö).

Pikkukuovi *N. phaeopus* (19.4.-30.4.-14.5./22). Mukavahko esiintyminen. Ensimmäisiä: 27.4. 1 p Rii Ij (JHu, JTu, ALV) ja 28.4. 1 p Rii Ij (MKh) sekä 1 m Vjä Jokijärvi (HHö). Kaikkiaan ilmoitettiin n. 25 yksilöstä. Viimeiset havaittiin 9.5.

Rantasipi *Actitis hypoleucos* (10.4.-29.4.-8.5./23). Ensimmäiset: 26.4. 1 p Lep Riihiranta (/HR) ja 27.4. 4 p Jua Pisankoski (JuV).

Metsäviklo *Tringa ochropus* (5.4.-20.4.-1.5./27). Ensimmäiset: 22.4. 1 p Rii Ij (MKh) ja 25.4. 1 p Rii Ij (TF, VU). 10.5. havaittiin 20 p Nil Lastulahti (JuV).

Liro *T. glareola* (15.4.-30.4.-8.5./25). Saapui täsmällisesti: 30.4. 1 p Lep Saamainen (HHa) ja 1.5. 1 m Lep Nikkilänmäki (HRö). 10.5. 150 p Sii Aappola (MU).

Punajalkaviklo *T. totanus* (23.4.-8.5.-19.5./24). Aikaisimmat havaittiin vapun tietämillä: 1.5. 1 p Maa Keskimäinen (ER, MU) ja 3.5. 1 Ä Maa Keskimäinen (MPH, KRu, MU) sekä 2 p Maa Lapinjärvi (JHu). Havaintoja ilmoitettiin kaiken kaikkiaan paristakymmenestä yksilöstä, mikä on selvästi enemmän kuin aikaisempina keväinä.

Mustaviklo *T. erythropus* (27.4.-6.5.-11.5./26). Ensimmäiset havaittiin aikaisin: 28.4. 1 p Rau Tyyrinvirta (JHa, HSi) ja 1.5. 1 p Rii Ij (AHa, JKe, ARo). Mukkea keräntymä 10.5. peräti 26 p Nil Lastulahti (JuV). Viimeinen havaittiin 17.5. 1 p Lap Juurikkajärvi (MPH, HHö). Koko kevään havaintosummakin kipusi peräti 100 yksilöön.

Valkoviklo *T. nebularia* (14.4.-29.4.-7.5./27). Ensimmäiset: 29.4. 1 p Rii Ij (HKo, MPa, JTu) ja 1 p Nil Vuotjärvi (JuV) sekä 30.4. 9 p Maa Pieni Lapinjärvi (JTU, ALV). Huippuna 2.5. n. 50 p Rii Ij (monet). Viimeisiä muuttajia kesäkuun alussa 6.6. 2 m Sii Keskimäinen (HHö, KRu, MU).

Suokukko *Philomachus pugnax* (27.4.-4.5.-11.5./26). Ensimmäiset saapuivat 3.5. 1♂ p Lep Saamainen (HHa) ja 7.5. 3 ♂♂ p Nil Vuotjärvi (JuV). Tavanomainen

huippu 10.5. 100 p Sii Aappola (MU). Viimeisiä muuttajia havaittiin 6.6. 3♂ 1♀ p Sii Raasio (HHö, KRu, MU).

Pikkusirri *C. minutus*. Yksi havainto ilmoitettiin 6.-7.6. 5 p Sii Raasio (monet).

Lapinsirri *C. temminckii*. Kaikki havainnot: 29.5. 1 p Nil Palonurmi (PHa), 5.6. 6 p Sii Raasio (HHö) ja 7.6. 1 p Sii Raasio (AHa, JKe, ARo).

Suosirri *C. alpina*. Havaintoja ainoastaan Nil Palonurmesta seuraavasti: 20.5. 1 p; 21.5. 1 p; 23.5. 4 p; 26.5. 2 p; 27.5. 2 p ja 28.5. 2 p.

Jänkäsirriäinen *Limicola falcinellus*. Kolme havaintoa: 1.6. 4 p Nil Palonurmi (PHa), 3.6. 1 p Sii kk (MU) ja 6.6. 2 p Sii Raasio (HHö, KRu, MU).

Vesipääsky *Phalaropus lobatus*. Havaintoja Nil Palonurmesta seuraavasti: 23.5. 1 p; 26.5. 6 p; 27.5. 6 p; 31.5. 10 p; 1.6. 6 p; 2.6. 3 p ja 3.6. 2 p (PHa). Lisäksi havaintoja muilta paikoilta seuraavasti: 25.5. peräti 17 p Kei Hetejärvi (JTU) ja Raasiosta 5.6. 5 p (HHö); 6.6. 3 p (HHö, KRu, MU) ja 7.6. 2 p (AHa, JKe, ARo).

Lokit -Tikat

Merilokki *Larus marinus*. Yksi havainto maaliskuun alusta 3.3. 2 p Vrk Huruslahti (TI).

Selkälokki *L. fuscus* (1.4.-16.4.-29.4./24). Ensimmäiset muuttajat 17.4. 1 m Kuo Itkonniemi (EB) ja 18.4. 1 p Lep Timola (/HR).

Harmaalokki *L. argentatus* (8.3.-30.3.-28.4./24). Saapui niukasti helmikuun puolella 29.2. 1 p Vrk Lehtoniemi (HKä). Seuraava 3.3. 1 p Vrk Huruslahti (TI). Ensimmäinen Kuopiossa nähtiin 21.3. 1 p Kuo Kelloniemi (EB). Paras kerääntymä 25.3. 300p Vrk Huruslahti (monet).

Kalalokki *L. canus* (20.3.-14.4.-30.4./26). Ensimmäiset: 5.4. 3 m Lep Konnus (HR, RR) ja 11.4. 4 p Jua Muurutvirta (TF, VU).

Naurulokki *L. ridibundus* (21.3.-9.4.-21.4./26). Ensimmäiset samaan aikaan edellisen kanssa: 5.4. 5 p Vrk Huruslahti (TI) ja 11.4. 3 p Kuo Kallansillat (monet). Mukavahko kerääntymä 11.5. n. 800 p Maa Pieni-Lapinjärvi (T. Paavola).

Pikkulokki *L. minutus* (25.4.-4.5.-14.5./25). Saapuu uskollisesti vapun tietämillä: 30.4. 1 Rii lj (JTU, ALV) ja 1.5. 6 p Rii lj (monet) sekä Maa Lapinjärvi 18 p (PLi). Enimmillään havaittiin 15.5. 100 p Rii lj (MPH, HHö, ARo).

Kalatūra *Sterna hirundo* (26.4.-6.5.-13.5./26). Ensimmäiset kohtalaisen aikaisin: 1.5. 1 k Rii lj (TF, VU) ja 3.5. 2 m Kuo Väinölänniemi (EB).

Uuttukyyhky *Columba oenas* (26.3.-12.4.-1.5./20). Yhtään havaintoa ei ilmoitettu.

Sepelkyyhky *C. palumbus* (15.3.-7.4.-24.4./27). Ensimmäiset nähtiin huhtikuun alussa: 2.4. 1 m Maa Iso-Lapinjärvi (VMV) ja 3.4. 3 m Maa Lapinjärvi (JHu). Loppukuusta lajin liikehdintä oli huipussaan. 26.4. havaittiin yht. 110 m Sii Kasurila (MU), yht. 107 m Nil Eitikka (HHö) ja 73 m Jua Pisankoski (JuV).

Käki *Cuculus canorus* (30.4.-11.5.-16.5./26). Ensimmäiset ajallaan 11.5. 1 Ä ja 12.5. 1 Ä Lep Kurjala (/HR).

Sarvipöllö *Asio otus*. Ensimmäiset maaliskuussa: 24.3. 1 Ä Suo Rieponniemi ja 25.3. 2 Ä Rau Vaajasalmi (TJa).

Suopöllö *A. flammea* (19.3.-22.4.-6.5./18). Seuraavat kevätmuuttajat ilmoitettiin: 5.5. 2 p Maa Patalahti (MU), 10.5. 1 k Nil Eitikka (HHö).

Kuva: Pentti Alaja

Ensimmäiset naurulokit saapuivat huhtikuun alkupäivinä Varkauteen.

Tervapääsky *Apus apus* (13.5.-22.5.-1.6./27).
Varhaisimmat: 20.5. 1 k Kuo Puijonlaakso (HHA) ja 22.5. 1 yks Sii Vesijärvi (JHu).

Käenpiika *Jynx torquilla* (26.4.-8.5.-18.5./27).
Ensimmäiset: 9.5. 1 Ä Jua Pisankoski (JuV) ja 10.5. 1 k Vjä Urimolahti (HHö).

Varpuslinnut

Kiuru *Alauda arvensis* (11.3.-28.3.-15.4./27). Ensimmäiset verrattain aikaisin: 12.3. 2 p Vrk Lehtoniemi ja 14.3. 2 p Vrk Lehtoniemi (TI).

Törmäpääsky *Riparia riparia* (1.5.-13.5.-22.5./20).
Ensimmäiset yllättävän aikaisin: 2.5. muut. Ter Äyskoski (MKh) ja 12.5. 1 p Nil Vuotjärvi (JuV).

Haarapääsky *Hirundo rustica* (7.4.-4.5.-13.5./26).
Niukasti huhtikuun puolella 29.4. 1 p Rvr Ala-luosta (Pitäjäläinen-lehti). 2.5. havaittiinkin jo eri puolilla.

Räystäspääsky *Delichon urbica* (1.5.-7.5.-14.5./26).
Saapui ennätystään sivuten: 1.5. 1 m Rii lj (monet) ja 2.5. eri puolilla.

Metsäkirvinen *Anthus trivialis* (13.4.-28.4.-6.5./27).
Keskimääräinen saapuminen: 28.4. 2 m Jua Pisankoski (JuV) ja 29.4. 2 m Nil Vuotjärvi (JuV).

Niittykirvinen *A. pratensis* (2.4.-13.4.-24.4./26).
Onnistui tekemään myöhäisyyssennätyksen: 26.4. 3 p Rii lj (monet) ja 1 m Sii kk (MU) sekä 27.4. eri puolilla. Suhteellisen suuri kerääntymä 30.4. 100 p Sii Aappola (MU).

Lapinkirvinen *A. spinus* (5.5.-17.5.-1.6./21) Perinteiseen tapaan vain muutama havainto: 10.5. 1 p Sii Aappola (MU) ja 19.5. 1 p Vjä Sopenjärvi (HHö).

Keltavästäräkki *Motacilla flava* (20.4.-3.5.-9.5./26).
2.5. 1 m Sii Kasurila (MU) ja 1 p Vrk Ruokojärvi (MPH, HKo, ARo) sekä 3.5. 1 p Maa Pieni-Lapinjärvi (HKo, ALi). Huippuna 22.5. n. 50 p Maa Patalahti (M. Sievänen)

Västäräkki *M. alba* (27.3.-13.4.-18.4./27). Ensimmäiset: 11.4. 1 m Rau Etelä-Saikari (TJa) ja 2 p Lep Konnuslahti (/HR) sekä 12.4. 1 m Maa Pieni-Lapinjärvi (AHA, JKe, KRu).

Pikkulepinkäinen *Lanius collurio* (12.5.-21.5.-10.6./20). Vain yksi havainto 3.6. 1 ♂ p Lep Särkiniemi (HR).

Lapinharakka *L. excubitor* (8.2.-5.4.-29.4./24).
Ensimmäiset: 14.3. 1 p Sii Kuuslahti (HHö) ja 5.4. 1 p Nil Hanhisalmi (JRI). Esiintyminen hyvin vaihtelevaa keväästä toiseen. Viime vuoden runsaan esiintymisen jälkeen summattiin nyt ainoastaan 6 yksilöä.

Kuhankeittäjä *Oriolus oriolus* (19.5.-30.5.-10.6./20).
Kaikki havainnot: 28.5. 1 Ä Tuu Tuusjärvi (MPH, KSA), 1.6. 1 Ä Kuo Pelonniemi (JHu), 4.6. 1 Ä Son Koivukoski (KJä), 5.6. 2 Ä Kuo Rii kk (AHA, JKe), 6.6. 1 Ä Kuo Kuukanjärvi (HHA, AMK) ja 3 Ä Lep Saamainen (EB, ER, ARo).

Kottarainen *Sturnus vulgaris* (8.3.-27.3.-6.4./27).
Aikaisimmat havaittiin maaliskuussa: 21.3. 1 p Lep Konnus (RR) ja 2 p Lep Soinilansalmi (/HR) sekä 27.3. 1 m Kuo Huuhanmäki (EB). Lajin aallonpohja tuntuu edelleenkin jatkuvan. Suurin havaittu parvi oli 20.4. ainoastaan 40 p Sii Keskimmäinen kaatopaikka (JKe, ER, KRu, MU).

Tilhi *Bombus garrulus*. Selkeää liikehdintää havaittiin vuodenvaihteen jälkeen suurimmat parvet muutama kymmenen yksilön luokkaa. Viimeiset havaittiin 26.4. 1 m Rau Etelä-Saikari (TJa).

Naakka *Corvus monedula* (24.2.-22.3.-13.4./24). Ensimmäisiä vasta 1.4. 1 p Lep Kotalahti (/HRö) ja 11.4. 2 Kuo Kallansillat (HHA) sekä 2 k Sii kk (MU). Viimeiset muuttajat havaittiin vappuna 1.5. 5 m Maa Lapinjärvi (ER, MU).

Mustavaris *C. frugilegus* (2.3.-19.3.-2.4./26).
Aikaisimmat: 12.3. 1 p Vrk Lehtoniemi (TI) ja 15.3. 1 p Kuo Väinölänniemi (HKo) sekä 4 p Vrk Lehtoniemi (MPH). Kevään yksilömäärä 50 yksilöä selkeästi normaali-kevättä suurempi. Huippuna 18.4. 8 m Kuo Kelloniemi (EB). Viimeinen nähtiin 19.5. 1 p Iis Peltosalmi (JHu).

Varis *C. corone*. Pari parvea havaittiin, jotka kuvannevat lajin muuttoa: 20.2. n. 50 p Kaa kk. (JuV) ja 18.3. 100 m Maa Lapinjärvi (JHu).

Korppi *C. corax*. Muutamia muuttohavaintoja: 16.3. 4 m Sii Kevätön (PSo) ja 25 m sekä 22.3. 2 m Rau Etelä-Saikari (TJa).

Koskikara *Cinclus cinclus*. Aikaisempien keväiden ongelma jatkuu. Viimeisiä puroilta häviäviä karoja ei muisteta ilmoittaa, nytkin ilmoitettiin vain kaksi havaintoa: 4.4. 1 p Vjä Niemenjoki (HHö) ja 12.4. 1 p Sii Pöljänjoki (MU).

Sinirintaa havaittiin vain kaksi kertaa keväällä 1992.

Kuva: Pentti Alaja

Peukaloinen *Troglodytes troglodytes* (1.4.-16.4.-2.5./21). Lajista ilmoitettiin vähän havaintoja. Ensimmäiset: 20.4. 1 p Rau Etelä-Saikari (TJa) ja 26.4. 1 p Sii Kasurila (MU).

Rautiainen *Prunella modularis* (4.4.-19.4.-2.5./24). Ensimmäiset: 27.4. 1 m ja 29.4. 1 m Rau Etelä-Saikari (TJa).

Pensassirkkalintu *Locustella naevia* (21.5.-30.5.-12.6./25). Ensimmäisiä: 27.5. 1 Ä Iis Kirkonsalmi (KJä) ja 4.6. 1 Ä Vjä kk (HHö).

Ruokokerttunen *Acrocephalus schoenobaenus* (5.5.-14.5.-25.5./27). Ensimmäiset suhteellisen aikaisin: 11.5. 1 Ä Maa Patalahti (T. Paavola) ja 13.5. 1 p Kuo Väinölänniemi (EB).

Viitakerttunen *A. dumetorum* (22.5.-4.6.-11.6./23). Varhaisin nippa nappa toukokuun puolella: 29.5. 1 Ä Kuo Savilahti (KSa). Seuraava havaittiin 3.6. 1 Ä Sii Kasurila (MU).

Rytikerttunen *A. scirpaceus*. Yksi havainto 24.5. 1 Ä Vrk Lehtoniemi (HR, RR).

Kultarinta *Hippolais icterina*. Havainto yhdestä laulelijasta 28.-29.5. 1 Ä Kuo Savilahti (AHa, ER).

Lehtokerttu *Sylvia borin* (7.5.-22.5.-31.5./26). Saapui odotetusti: 21.5. 1 Ä Rau Vaajasaari (TJa) ja 23.5. eri puolilla.

Mustapääkerttu *S. atricapilla* (5.5.-24.5.-8.6./17). Saapuminen tarkka: 24.5. 1m p Lep Nikkilänmäki (HR) ja 26.5. 1 Ä Kuo Savilahti (AHa, ER).

Pensaskerttu *S. communis* (6.5.-18.5.-28.5./27). Ensimmäiset: 17.5. 1 Ä Tuu Hiidenlahti (AHa) ja 19.5. 1 Ä Kuo Hatsala (HHa).

Hernekerttu *S. curruca* (3.5.-12.5.-23.5./26). Varhaisimmat: 13.5. 1 Ä Kuo Savilahti (HHa) ja 15.5. 1 p Kuo Puijonlaakso (EB).

Pajulintu *Phylloscopus trochilus* (23.4.-3.5.-12.5./26). 2.5. 1 p Vrk Ruokojärvi (MPH, HKo, ARo) ja 6.5. eri puolilla.

Tiltalti *P. collybita* (17.4.-28.4.-12.5./27). Lajista ilmoitetaan edelleenkin selvästi vähemmän havaintoja

kuin 80-luvulla. Ensimmäiset: 1.5. 1 Ä Nil Piekkälänmäki (AHO) ja 5.5. 2 Ä Jua Pisankoski (JuV).

Sirittäjä *P. sibilatrix* (28.4.-13.5.-1.6./22). Ensimmäiset yllättävän aikaisin: 4.5. 1 p Lep Nikkilänmäki (HR) ja 5.5. 1 p Kuo Huuhanmäki (EB).

Idänuunilintu *P. trochiloides* (14.5.-29.5.-11.6./17). Ensimmäiset kuultiin toukokuun lopussa: 26.5. 1 Ä Kuo Neulamäki (AHa, MPH) ja 28.5. 1 Ä Kuo Puijonlaakso (HHa).

Kirjosieppo *Ficedula hypoleuca* (24.4.-6.5.-15.5.-/26). Saapuminen ajoittui huhti-toukokuun vaihteeseen: 30.4. 1♂ p Lep Hanhisalo (/HR) ja 2.5. 1♂ p Vrk Lehtoniemi (MPH, HKo, ARO).

Harmaasieppo *Muscicapa striata* (3.5.-15.5.-26.5./24). Ensimmäiset havaittiin toukokuun jälkipuoliskolla: 19.5. 1 p Nil Piekkälänmäki (AHO) ja 22.5. 1 p Jua Muuruvesi Putaansaari (VU).

Kivitasku *Oenanthe oenanthe* (12.4.-24.4.-4.5./27). 28.4. 1♂ p Kuo Jännevirta (MKh) ja 29.4. 1♂ ♀ p Nil Vuotjärvi (JuV) sekä 2♂♂ p Vjä Sopenjärvi (HHö).

Pensastasku *Saxicola rubetra* (25.4.-8.5.-16.5./26). Verrattain aikaisin: 2.5. 1 p Nil Ranta-Sänkimäki (JRI) ja 1♂ p Sii Kasurila (MU). 4.5. 3 p Lep Konnuslahti (HR, RR).

Leppälintu *Phoenicurus phoenicurus* (18.4.-4.5.-14.5./25). Saapui hiukan keskimääräistä aiemmin: 1.5. Lep Nikkilänmäki (HR) ja 3.5. 1 Ä Sii Keskimäinen (MPH, KRu, MU) sekä 1 Ä Sii Kevätön (PSO).

Sinirinta *Luscinia svecica* (4.5.-11.5.-23.5./23). Havaittiin vain kahdessa paikassa: 17.5. 1♂ p Rii Ij. (AHa, JKe) ja 1♂ p Nil Piekkälänmäki (AHO).

Punarinta *Erithacus rubetra* (7.4.-15.4.-30.4./27). Rikkoii ennätyksensä parilla päivällä 5.4. 1 p Vrk (TI). Seuraavat havaittiin vasta 29.4. eri puolilla.

Satakieli *L. luscinia* (12.5.-19.5.-3.6./25). Ensimmäisiä 20.5. 1 Ä Lep Nikkilänmäki (HR) ja 22.5. 3 Ä Sii Kevätön (JHu).

Mustarastas *Turdus merula* (7.3.-3.4.-10.4./24). Ensimmäiset maaliskuussa: 18.3. 1♂ p Lep Sorsakoski (/HR) ja 26.3. 1♂ p Rau Etelä-Saikari (TJa).

Punakylkirastas *T. iliacus* (4.4.-14.4.-27.4./27). Keskimääräisesti: 14.4. 1 p Kuo keskusta (MKh) ja 19.4. 2 m Kuo Itkonniemi (EB).

Laulurastas *T. philomelos* (12.4.-21.4.-29.4./26). 27.4. 1 p Lep Riihiranta (/HR) ja 28.4. eri puolilla.

Kulorastas *T. viscivorus* (30.3.-21.4.-1.5./24). Ensimmäisiä: 26.4. 5 m Kuo Väinölänniemi (EB) ja 27.4. 1 m Rau Etelä-Saikari (TJa).

Räkättirastas *T. pilaris* (10.2.-8.4.-23.4./27). Aikaisimmat: 15.3. 6 p Vrk Lehtoniemi (JKe, HKo) ja 21.3. us Sii Toivala (/JHu).

Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus* Pieniä parvia helmimaaliskuulta alkaen aina toukokuun alkuun saakka. Yksilömäärä 100 yksilön luokkaa.

Peippo *Fringilla coelebs* (21.3.-4.4.-27.4./27). Paransi aiempaa ennätystä muutamalla päivällä 17.3. 1♂ p Lep kk. (HR). Toinen havainto 26.3. 1 p + 2 m Kuo Kello-niemi (EB).

Järripeippo *F. montifringilla* (3.4.-17.4.-29.4./27). Ensimmäinen havaitti jo 15.4. 1♂ p Lep Nikkilänmäki (HR). Seuraavat vasta 27.4. 2 m Kuo Huuhanmäki (EB) sekä 1♂ m Rau Etelä-Saikari (TJa).

Vihervarpunen *C. spinus* (10.2.-24.3.-12.4./14). Havaintoja ilmoitettiin helmikuulta lähtien.

Tikli *C. carduelis* (12.3.-28.3.-14.4./16). Lajista kertyi hiukan vähemmän havaintoja kuin edellisellä keväänä. Kevään yksilömäärä oli 26, joka on kuitenkin selkeästi enemmän kuin 80-luvulla. Ensimmäinen aikaisin: 29.2. 1 p Vrk Lehtoniemi (HKä). Seuraavat 15.3. 2 p Kuo Itkonniemi (HKo). Suurin parvi 21.3. 8 p Kuo Haapaniemi (EB). Viimeiset nähtiin 15.5. 1 m + 1 p Kuo Kello-niemi (EB).

Hemppo *C. cannabina* (24.3.-7.4.-30.4./26). Seuraavassa kaikki kolme havaintoa: 23.3. 4 p Lep Hanhisalo (/HR), 16.4. 1 p Kuo Haapaniemi (EB) ja 2.5. 1 Ä Sii Kasurila (MU).

Urpiainen *C. flammea* Liikehdintää havaittiin toukokuun alkupuolelle saakka.

Nokkavarpuksen *Coccothraustes coccothraustes*. Yksi havainto keväältä 30.4. 1 p Vjä Laakalampi (/HHö).

Punavarpuksen *Carpodacus erythrurus* (9.5.-19.5.-27.5./27). Muiden toukokuun saapujien tapaan ajallaan: 19.5. 1 Ä Rau Etelä-Saikari (TJa) ja 21.5. 1 Ä Nil Piekkälänmäki (AHO).

Pikkukäpylintu *Loxia curvicastra*. Pientä liikehdintää maaliskuun alkuun. Mitään suurempia päiväsummia ei ilmoitettu.

Taviokuurna *Pinicola enaclus*. Yksi havainto: 8.2. a30 m Nil Eitikka (HHö).

Pohjansirkku *Emberiza rustica* (21.4.-3.5.-19.5./22). Koko keväältä vain yksi havainto 11.5. 1 m Kuo Huuhamäki (EB).

Peltosirkku *E. hornemanni* (1.5.-8.5.-17.5./26). 7.5. Nil Vuotjärvi (JuV) ja 9.5. Rii Ij (VU) ja 1 Ä Rau Etelä-Saikari (TJa).

Pajusirkku *E. schoeniclus* (24.3.-11.4.-29.4./27). Ei säikähtänyt kylmiä säitä vaan saapui tarkasti: 11.4. 1 p Maa Mustavirta (AHa, JKe) ja 12.4. 1 m p Rau Etelä-Saikari (TJa) sekä 1 m p Sii kk (MU).

Lapinsirkku *Calcarius lapponicus* (4.4.-16.4.-2.5./26). Ensimmäiset selvästi normaalia myöhemmin ja samalla myös normaalia niukempi esiintyminen: 27.4. 1 m Kuo Huuhamäki (EB) ja 1 p Rii Ij (JTU). Huippuna 2.5. 65 p Sii Kasurila (MU). Viimeiset 9.5. 3 p Sii Aappola (MU) ja 1 ♂ ♀ p Kuo Niuva (HHa). Havaittujen yksilöiden määrä oli n. 200.

Pulmunen *Plectrophenax nivalis* (16.2.-20.3.-9.4./27). Ensimmäiset: 12.3. us Vrk (TI) ja 13.3. 2 p Suo Koskelo (TJa). Huippu hiukan totuttua suurempi 5.4. 500 p Lep

Konnus (HR, RR). Kaiken kaikkiaan havaittiin n. 1200 yksilöä, joka on aika normaalia luokkaa. Viimeiset nähtiin 26.4. 2 p Rii Ij (JTU, ALV).

Lopuksi

Lopuksi kiitos kaikille havaintojaan lähettäneille, sillä ilman teidän havaintojanne tämä katsaus olisi jäänyt tekemättä. Tämän katsauksen lukemisen jälkeen voikin jo ruveta kokoilemaan kevään 93 muuttohavaintoja. Mikäli havaintoja tuntuu olevan vähän, voi ne lähettää myös irtopaperilla. Kaikki havainnot ovat arvokkaita. Mikäli olet kirjannut havaintosi havaintovihkoihin (Iisalmi, Maaninka, Rautalammin Tyyrinvirta, Riistavesi ja Varkaus), ei näitä havaintoja välttämättä tarvitse erikseen lähettää. Havaintojen tuhoutumisen pelossa (huligaanit yms.) olisi kuitenkin hyvä ilmoitella myös nämä havainnot. Mikäli aikaisempien vuosien havaintoihin on täydennyksiä, esim. uusia saapumisennäytysä tai suuria huippuja, niitä voi lähettää milloin vain. Mikäli havaitsette katsauksessa virheitä, ilmoitella niistä yllekirjoittaneelle.

Lisähavaintoja aiemmilta vuosilta

Heinätavi *A. querquedula* (14.4.-30.4.-18.5./25). Vuoden 1988 muuttokatsauksesta lajin tiedot puuttuivat kokonaan. Ensimmäiset havaittiin 4.5. 2 ♂ ♂ 2 ♀ p Sii Aappola (MU) ja 12.5. 1 ♂ ♀ p Maa Pieni Lapinjärvi (ER).

Tukkasotka *Aythya fuligula* (4.4.-26.4.-10.5./26). Vuoden 1991 havaintoihin lisää kerääntymä 12.5. 60 p Vjä Sopenjärvi (HHö).

Pikkulokki *L. minutus* (25.4.-4.5.-14.5./25). Samoin lisää kerääntymä 18.5.1991 60 p Nil Ruokosjärvi (HHö).

Lapinkirvinen *A. spinus* (5.5.-17.5.-1.6./21). Vuoden 1991 katsauksessa oli lajista ilmoitettu kaksi havaintoa ja aikaisin 16.5. Seuraavat kaksi havaintoa lisää: 15.5. 1 p ja 16.5. 1 p Vjä Sopenjärvi (HHö).

Yhteismuutonseuranta 24.4.1993 Pohjois-Savossa

EELIS RISSANEN

Edellisenä päivänä Savoon saapunut lämpöaalto lupaili hyvää muutonseurantapäivää ajatellen. Sää oli kuitenkin aamulla hiukan pilvinen ja viileä. Sadekin meinasi pelotella, mutta jo aamupäivän aikana sää lauhtui ja aurinkokin ilmestyi näkyviin pilviverhon takaa. Näkyvyys oli joka puolella hyvä. Miehitettynä oli kymmenen havaintopaikkaa. Useimmilla paikoilla havainnoitiin koko päivä.

Petoja havaittiin lähes kaikissa pisteissä melko hyvin, poikkeuksena Vrk Ruokojärvi, Kuo Neulamäki ja Maa Lapinjärvi, joissa havaittiin vain yksittäisiä. Muissa paikoissa petolintusummat olivat n. 30-40 yksilön luokkaa. Sii kk:ssa havaittiin kuitenkin peräti 81 m, joista 43 piekanoja. Muisakin paikoissa valtalajina oli piekana, mutta mukana oli myös hiirihaukkoja ja varpushaukkoja. Lisäksi havaittiin yksittäisiä sinisuohaukkoja, tuulihaukkoja, kanahaukkoja, kalasääskiä ja Rau Rämäkkävuorella yksi iso Falco sp. Aamulla havaitut pedot etenivät suoraviivaisesti lentäen, koska niillä ei ollut käytettävissä nosteita. Iltapäivää kohti kaartelu lisääntyi ja samalla petojen tunnistaminen lajilleen helpottui. Kurkia muutti ainoastaan yksittäisiä eri paikoissa. Joutsenia havaittiin 10-20 yksilöä/

paikka. Nil Kaakonvuorella havaittiin joutsenia enemmän, n. kolmisenkymmentä; mm, klo 12.15 21 yksilön muuttotarvi, joka havaittiin tuntia aiemmin Rau Rastunsuolla. Välimatkaa paikkojen välillä on linnuntietä n. 75 km, joten aikamoista haipakkaa linnut olivat tuon välin tulleet. Metsähanhien ja Anser-hanhien summa oli n. kolmisenkymmentä yksilöä per paikka. Mitään suurempia hanhiparvia ei havaittu. Muista havaituista lajeista kannattaa mainita Kuo Neulamäessä havaittu harmaahaikara, Vrk Ruokojärvellä lennellyt räystäspääsky ja Sii kk:ssa oleskellut uuttukyyhky.

Tänä vuonna seurantapäivä sattui sopivaan aikaan. Monena vuonna ongelmana on ollut päivän sattuminen liian aikaisin kevään etenemiseen nähden. On kuitenkin muistettava, että päivä on pakko sijoittaa viikonloppuun ja Etelä-Suomessa voi päivä olla joskus jopa liian myöhässä kevääseen nähden. On kuitenkin hyvä, että on olemassa päivä jolloin eri puolilla Suomea on porukkaa seuraamassa muuttoa samana päivänä ja tulokset kootaan yhteen.

Haluan kiittää kaikkia kymmenen paikan havainnoijia havainnoistanne. Havainnoidaan tiukasti myös ensi kevään seurantapäivänä!

Havainnoijat:

Vrk Ruokojärvi: Osmo Huuponen ja Timo Immonen.
Rau Rämäkkävuori: Juhani Haukka ja Hannu Siikavirta.
Rau kk: Esko Vesanen
Rau Rastunsuo: Jorma Knuutinen, Raimo Pakarinen ja Kauko Sikström.
Kuo Neulamäki: Mika Asikainen
Rii Lintujärvet: Heikki Kotilainen ja Marko Pakarinen
Maa Lapinjärvi: Mika-Petri Harju
Sii kirkonkylä: Markku Ukkonen
Nil Kaakonvuori: Eelis Rissanen, Juhani Rissanen ja Adrian Royle
Nil Eitikka: Harri Hölttä

Viimeaikaisia havaintoja

EELIS RISSANEN

Tähän sivulliseen on koottu mielenkiintoisia havaintoja maaliskuun lopusta toukokuun alkupuolelle. Lähes kaikki havainnot on julkaistu jo Savon Sanomissa olleissa lintujutuissa, mutta haitanneeko tuo. Lehden kiireellisen painoon viennin takia on ehtinyt kovin laajalti havaintoja kyselemään. Havainnot eivät ole AHK:n tarkastamia ja päivämäärissä ja paikoissa voi olla virheitä.

Vesilinnut

Merimetso ilmestyi 8.3. Kuo Puutossalmen sulalle ja viivyteli paikalla aina huhtikuun alkuun saakka.
Kaulushaikara havaittiin 18.4. Vrk Mula-järvellä.
Harmaahaikara muutti 24.4. Kuo Neulamäessä.
Kyhmyjoutsenia uiskenteli 21.4. 3 Varkaudessa.
Merihanhi oli 21.4. Maa Lapinjärvellä. Samalla paikalla oli enimmillään kolme ja vielä 27.4. 1 yks.
Tundranhanhesta on toukokuun alusta havaintoja kahdesta eri yksilöstä Maaningan Lapinjärveltä.
Harmaasorsa havaittiin 23.4. Maaningalla.
Ruostesorsa havaittiin yllättäen 12.5. Rii lintujärvellä. Lintu lasketaan nykyisin tarhakarkulaiseksi.

Haukat

Merikotkia havaittiin yllättävän paljon; maaliskuussa neljä ja huhtikuussa yksi.
Pikkukotka (ent. kääpiökotka) havaittiin 23.4. Rii lintujärvellä muuttamassa piekanoiden mukana.
iso Falco sp. havaittiin 24.4. Rautalammillä.

Rantakanat-lokit

Liejukana oleskeli 11.5. lähtien muutaman päivän ajan Nilsiässä.

Kuva: Martti Rikkinen

Meriharakoita nähtiin 21.4. 2 p Varkaudessa.
Lapinsirri löydettiin 9.5. Sii Raasiosta.
Lampiviklo oleskeli 7.5. yhden illan Maaningan Lapinjärvellä.
Merilokkeja nähtiin maaliskuussa 2 Varkaudessa ja huhtikuussa Varkaudessa 1 sekä Kuopiossa 1.
Riskilä havaittiin yllättäen 18.4. Varkaudessa.

Kyyhkyt-pöllöt

Uuttukyyhkyjä on havaittu 2 yks. kevään aikana.
Hiiripöllöjä on tavattu 2 yks. huhtikuussa.
Varpuspöllöjä on ollut äänessä runsaasti talven jälkeen.

Varpuslinnut

Haarapääsky nähtiin jo 18.4. Lapinlahdella.
Virtavästäräkkikoiras nähtiin 11.5. Riistavedellä.
Västäräkki talvehti Puutossalmella onnistuneesti.
Hernekerttu havaittiin todella aikaisin 25.4. Rautalammillä.
Sepelrastas löytyi vappuna rastasparvesta Varkaudesta.
Punarinnot talvehtivat onnistuneesti.
Pyrstötiaisia on nähty kevään aikana eri puolilla, joten lienee odotettavissa pesintöjä.
Lapintiainen havaittiin 12.4. Kuo Kelloniemessä.
Tiklejä on tavattu ennätysmäisen runsaasti. Rautalammillä nähtiin jopa 30 yksilön parvi.
Pähkinähakkeja on talvehtimisen jälkeen näkynyt Kuopiossa vielä huhtikuussa.

Kootut muistelot yhdistyksen retkistä

EELIS RISSANEN

Yhdistys on järjestänyt vuodesta 1990 lähtien retkiä Pohjois-Savon ulkopuolelle, mutta näistä retkistä ei ole vielä tähän mennessä ollut mitään mainintaa lehdessämme. Niinpä ajattelin hiukan muistella vanhoja ja koota retkien parhaita paloja.

Vuoden 1990 retki tehtiin 28.-30.4. ja se suuntautui Virolahdelle. Retki oli hyvin tapahumarikas niin linnustollisesti kuin muutenkin. Perjantain ja lauantain välisenä yönä nukkuminen loppui kuskin yllättäen tekemään paniikkijarrutukseen. Joku oli ajanut henkilöauton kumolleen, mutta mitään vakavampaa ei ollut kuitenkaan sattunut. Saavuimme Virolahdelle aamuyöstä ja puolipimeässä pystytimme teltan. Valoisan tultua kävimme katselemassa Vilkkilän Turalla, jossa näimme **merihanhia**, **räyskiä** sekä kuulimme **luhtakan**. Sen jälkeen menimme Hurppuun stajajaan. Paikalla näimme yhteensä noin sata muuttavaa **pikkujoutsenta** sekä muutamia **lapasotkia** ja **merilokkeja**. Päivällä kävimme katsomassa Harjun maatalousoppilaitoksen pihassa **mustaleppälintua** ja illaksi menimme takaisin Hurppuun. Teltassa yöpyi ainoastaan neljä sitkeintä sissiä, muut tyytyivät mökkimajoitukseen.

Aamulla menimme taas Hurppuun stajajaan. Siellä näkyi **merimetsoja** ja sadan parvi **meriharakoita**. Poislähtiessä löytyi vielä **kangaskiuru**. Tulomatkalla ajoimme Vehkalahden Lupinlahden kautta, jossa pääsimme ihastelemaan **liejukanaparia** ja kahta **kaulushaikaraa** sekä **mustakurkku-uikkuja**. Tulomatkan dramatiikka alkoi Ristiinan ja Mikkelin välillä, jolloin linja-autosta katosi kytkinpai-

neet. Kuski keinotteli pakkovaihdoilla Mikkeiliin ja onnistui korjailemaan autoa sen verran, että päästiin vielä eteenpäin. Matkanteko tyssäsi loppujen lopuksi Joroisiin, kuinkas muuten hotelli Joronjäljen kohdalle vaihdekepin jäätyä kuskin käteen. Ei auttanut muu kuin jäädä odottelemaan vara-autoa, joka saapuikin ihan nopsasti, ja sillä sitten köröteltiin takaisin Kuopioon.

Seuraavana vuonna retki järjestettiin Liminganlahdelle 10.-12.5. Samaksi viikonlopuksi sattui äitienpäivä, mutta silti lähtijöitä oli normaali määrä.

Optimistisesti luotimme samaan linja-autofirmaan, jonka nimen jätän tässä yhteydessä mainitsematta. Liikkeelle lähdimme perjantai-iltana ja matkaa teimme koko yön. Aamulla kävimme Liminganlahden kolmella tornilla, joista näimme **merihanhia**, **isön Falcon** ja **mustapyrstökuirin** sekä **riekkoja**. Tämän jälkeen lähdimme Tauvoon, jonne matkalla näimme **tundrahanhen** sekä **tunturihaukan**. Tauvon rantamilta löytyi illalla **ristisorsa**, **punajalkavikloja**, **tyllejä**, **tunturikiuru** ja **mustajalkatylly**. Yön nukuimme teltoissa ja aamulla teimme vielä pienen kierroksen, joka tuotti **punakuirin** ja **pulmussirrin**. Tulomatkalla kersimme vielä Lumijoen ja opastuskeskuksen tornien kautta ennenkuin lähdimme ajelemaan Kuopioon päin. Retki oli erittäin mieleenpainuva ja lajistollisesti onnistunut. Ja mikäs oli ajellessa, kun linja-autokin kesti koko reissun...

Vuoden 1992 retki järjestettiin 12.-14.6. Kuusamoon ja poistullessa ajettiin Hailuodon ja Liminganlahden sekä Tauvon kautta pois.

Matkaa kertyi siis melkoisesti. Liikkeelle lähdettiin tietenkin perjantaina. Matka joutui mukavasti ja hiukan ennen Kuusamoaa pysähdyimme kuuntelemaan **etelänsatakieltä**. Samalla paikalla lauleskeli myös **sinirinta**. Seuraavaksi ajoimme Valtavaaralle etsimään **sinipyrstöä**, joka melkoisen etsiskelyn jälkeen löytyikin. Torankijärveltä löytyi **lapintiiroja** ja **pikkusirkkuja**. Sen jälkeen lähdimme ajelemaan kohti Hailuotoa. Matkalla kävimme katsomassa Puolangalla **virtävästäräkin**. Lauttamatkalla Hailuotoon näimme hylkeen ja samana iltana itse saarella **karikukkoja**, **tyllejä**, **meriharakoita** ja **punajalkavikloja**. Yön yritimme nukkua teltassa, mutta se osoittautui erittäin hankalaksi hyttysten takia. Aamulla kävimme Marjaniemessä ja Pöllässä, missä näimme **ristisorsan**, **turkinkyyhkyn** ja **sepelhanhen**.

Matkalla Tauvoon kävimme Liminganlahden opastuskeskuksen tornista plokkaamassa **mustapyrstökuirin** ja **kultasirkun**. Tauvosta löytyi **merikihu**, **pikkutiira** sekä muutamia "rantalintuja". Tulomatkalla Kuopioon pysähdyimme Piippolan Kortejärville ihastelemaan **mustatiiroja**.

Kaikki retket ovat olleet niin lajistollisesti kuin muutenkin erittäin onnistuneita. Pienenä puutteena on ainoastaan ollut pienehkö osanottajamäärä (n. 15 henkilöä). Tämän vuoden retki järjestetäänkin sen takia yhdessä Keski-Suomen kanssa. Retki järjestetään 28.-30.5. ja se suuntautuu aluksi Parikkalan Siikalahdelle, josta jatketaan Ylämaan kautta Virolahdelle. Poistulo on Kotkan kautta. Mikäli yhtään on luottamista aiempiin reissuihin, niin myös tämä retki tulee olemaan mieleenpainuva kokemus...

Kuva: Anne-Mari Kärkkäinen

Käynnissä on teltanpystytys vuoden 1992 retkellä Hailuodossa. Teltassa nukkuminen osoittautui kuitenkin lähes mahdottomaksi suuren hyttysmäärän vuoksi.

Tiedonantoja

Västäräkki talvehti navetassa

Kuopion Puutossalmella onnistui västäräkki taituroimaan itsensä talven yli käyttämällä avuksi navetan antimia.

Tarinamme alkoi syksyllä, jolloin väiski oli jäänyt navetan tunkiolle ruokailemaan ja ei saanut ilmeisestikään tarpeeksi murkinaa rinnan alle, jotta olisi voinut lähteä muutolle. Ensimmäiset pakkasethan tulivat jo aikaisin. Lintu viipyi ja viipyi tunkion kupeella aina joulukuun alkupuolelle saakka, jolloin se oli keksinyt mennä ilmastointikanavan kautta sisälle navettaan. Emännän kertoman mukaan se pyydysti karpäset niin tarkasti, että välillä se joutui

turvautumaan korvikeruokana tarjottuun jauhelihaan.

Talvehtiminen sujui hyvin ja mikäs lämpimässä navetassa oli oleillessa. Maaliskuun 15.-16.3. välisenä yönä väiski oli sitten päättänyt lähteä haistelemaan ulkoilmaa. Se viipyi vielä parisen viikkoa pihapiirissä käyden aina välillä syömässä lintulaudalle sitä varten laitettua jauhelihaa. Huhtikuun alun jälkeen lintua ei enää näkynyt, vaan se oli ilmeisestikin lähtenyt kohti pesimäseutuaan.

Eelis Rissanen

Pyrstötiainen ruokintapaikalla

Havaitsin yksinäisen pyrstötiaisen Suonenjoen Sydänmaan kylässä, maatilamme ruokintapaikalla 22.3.1992. Auringonkukan siementen lisäksi lintulaudalla oli tarjolla mm. läskiä katiskaverkon sisälle laitettuna. Pyrstötiainen nokki läskiä katiskaver-

kon reikien reunoilta, johon sitä oli kertynyt pieniä palasia. Lintua ei havaittu paikalla muina päivinä.

Jyrki Pynnönen

Maakunnan johtava lintulehti Siivekäs tarjoaa palstatilaa innokkaille kirjoittajille. Mikäli sinulla on jotain julkaisematonta tietoa hyvistä lintupaikoista, omista tutkimustuloksista tai muuta mielenkiintoista raportoitavaa on aika toimia heti. Lisätietoja voit kysellä toimitukselta.

Ajankohtais ta...

28.-30.5. järjestetään yhdistyksen kevätretki yhdessä keski-suomalaisten kanssa aluksi Parikkalan Siikalahdelle, josta jatketaan Ylämaan kautta Virolahdelle. Poistulo tapahtuu Kotkan kautta. Lähtö perjantaina klo 19.00. Ilmoittautumiset Kotilaisen Heikille. Retken hinta on n. 200 mk.

Perinteinen polkupyöräpinnaralli järjestetään 11.-12.6. Nyt on mahdollista valita kaksi sarjaa 8 h ja 16 h. Pitemmän vaihtoehdon valinneiden on aloitettava klo 19-01 välillä ja lyhyemmän valinneiden on aloitettava viimeistään lauantaiamuun klo 7.00 mennessä. Halutessaan pidemmän lenkin rallaajat voivat osallistua myös lyhyempään kisaan. Ilmoittautumiset Eelis Rissaselle

Yhdistysten välisen haastepinnakisan tilanne 14.5.1993:

Keski-Suomi	189
Pohjois-Savo	181
Suomenselkä	?

Vuoden 1992 havaintoja odotellaan vielä, havaintokortit ja syysmuuttohavainnot ehtivät vielä mukaan katsauksiin.

Tämän kevään muuttohavaintojen palautuspäivä on 30.6. 1993 mennessä. Toimi ajoissa niin ei unohdu. Tarvittavia lomakkeita löytyy Meklinin Arviltä.

MYYTÄVÄNÄ

Martti Hario: Itämeren loppilinnut (110 mk).

Tapio Solonen: Suomen linnusto (110 mk).

Erkki Korpimäki ym.: Harrasta lintuja (20 mk).

Juha Tiainen & Patrick Hublin: Lintuharrastusopas (30 mk).

Vanhoja Siivekkään numeroita 5-10 mk/lehti.

Yhdistyksen HIHAMERKKEJÄ (10 mk) ja TARROJA (6 mk).

Alle 50 markan tilauksista veloitamme lisäksi postimaksun. Tuotteen voi myös noutaa henkilökohtaisesti.